

norsk FILATELISTISK TIDSSKRIFT

TIDSSKRIFT
FOR FRIMERKESAMLERE
UTGITT AV NORSK FILATELISTFORBUND

REDAKTØR: JARLE O. STENS DAL

Redaksjonens adresse:
Postboks 46 — Høvik

NR. 7-8

JULI/AUGUST 1945

4. ÅRG.

„Håndbokens Venner”

Som meddelt i nr. 3/1945 av vårt tidsskrift er det dannet en sammenslutning, «Håndbokens Venner», hvis formål det er å støtte den kommende håndbok økonomisk. Medlemmene av denne sammenslutning yter et bidrag på en eller helst flere andeler à kr. 250,— og får til gjengjeld herfor et bibliofileksemplar pr. tegnet andel av Håndboken. Angående de nærmere detaljer henvises til tidsskriftet nr. 3/1945.

Hittil er det en rekke interesserte som har ytet sitt bidrag, men det er enda altfor få til at Håndboken er sikret og jeg vil derfor påny rette en anmodning om å tegne bidrag og venter nå en masse anmeldelser både fra enkeltpersoner og klubber. Av disse siste er det hittil bare en som har tegnet seg som medlem av «Håndbokens Venner».

Beløpet kan innsendes samtidig med anmeldelsen til undertegnede, adr.: Holmenkolvn. 10, Smestad. Bidragsyterne får så tilstillet seg en bon som seinere kan innbyttes i et eller flere bibliofileksemplarer i forhold til det tegnede bidrag.

Oslo, 20. juli 1945.

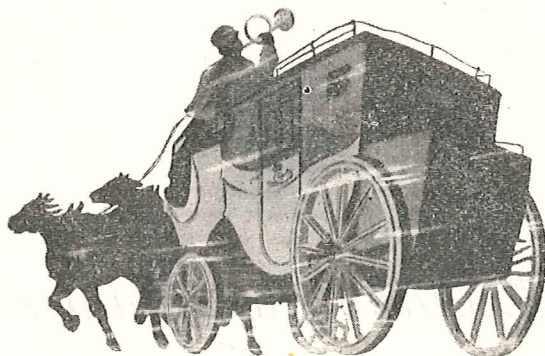
NORSK FILATELISTFORBUND,

Per Gellein.

DET NORSKE POSTMUSEUM

*NORSK FILATELISTFORBUND bør ta initiativet
og samle alle interesserte i en forening av
«POSTMUSEETS VENNER»*

*Postmuseet skal åpnes i 1947 i anledning
av postverkets 300-års jubileum*

I januar 1947 feirer det norske postverket sitt 300-års jubileum. Denne begivenheten feirer filatelistene ved å utgi en ny og helt up-to-date utgave av Håndboken over Norges Frimerker. Postverket på sin side vil minnes jubileet ved en spesiell frimerkeutgave og ved å åpne Det norske Postmuseum for publikum. Dette museum, hvis midlertidige styrer er herr postinspektør E. Tommelstad, har hittil ført en meget tilbaketrukket tilværelse og dets samlinger har vært lagret på forskjellige steder. De færreste filatelister har i det hele tatt vært i berøring med det og jeg tror at Oslo Filatelist-Klubs medlemmer er de eneste som hittil har hatt anledning til engang å se en større del av dets samlinger av norske merker.

Det sier seg selv at norske filatelister har den største interesse av dette museum. De har interesse av å studere dets nåværende samlinger og

de har interesse av at dets samlinger øker i størst mulig utstrekning. Jeg tror det vil være til museets fordel at der allerede nå etableres et intimt samarbeid med de norske samlere. Det te samarbeid er forsåvidt allerede igang, idet ingeniør B. Engesgaard i en årrekke har vært Norsk Filatelistforbunds konsulent ved museet, men det bør vel nå utvides og forsterkes.

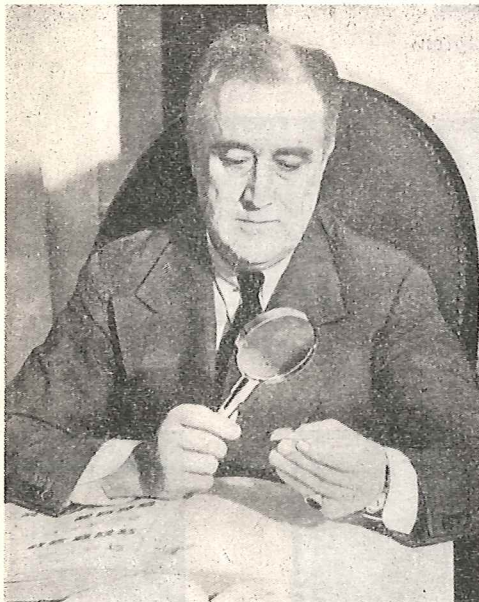
Det har flere ganger vært på tale at vi også her i Norge skal starte en forening av «Postmuseets venner». Under krigen kunne ikke denne tanke frammes, idet en risikerte å bli belemret med en hel del overivrige nazistørrelser. Nå er denne fare fjernet og tiden skulle kanskje derfor være inne til å realisere planen.

Jeg håper forbundets formann snarest setter seg i forbindelse med de postale myndigheter, slik at det i løpet av høsten kan utgå innbydelse til start av denne støtte for museet.

Jarle O. Stensdal.

Franklin D. Roosevelt

Sambandstatenes og hele verdens filatelist nr. 1 Hans betydning for vår hobbys popularitet

Etter kong Georg den V.'s død kan en vel si at president Roosevelt var verdens frimerkesamler nr. 1. — den mest kjente av dem alle. I motsetning til den engelske konge var han imidlertid ikke kjent på grunn av sine samlingers verdi, men på grunn av *at han samlet*. En har aldri hørt tale om at president Roosevelt hadde noen store sjeldenheter — hvis det var noen har han muligens fått disse i løpet av sine presidentår. Men etter som han selv sa, begynte han å samle allerede i 10-års alderen, og hans samlinger er derfor resultatet av et langt livs arbeid. Nå fikk ganske visst ikke Roosevelt megen tid til å sysle med sine frimerker i de seineste årene, men det er helt sikkert at han i sine samlinger fant den avspenning som han av og til nødvendigvis måtte ha. Det faktum at president Roosevelt var frimerkesamler har hatt en kolossal innflytelse på denne hobbys popularitet i Sambandstatene,

ja, en kan vel for en stor del direkte tilskrive ham æren for den voldsomme interesse filatelien har vakt i hans land. Der har her vært en vekselvirkning tilstede. Filatelien ytet ham en tjeneste ved å gi ham det *han* søkte, nemlig avspenning; men på grunn av den posisjon han hadde ytet han også filatelien tjenester, kanskje ofte ubevisst ved å øke dens popularitet i det amerikanske folket. I min artikkel i tidsskriftet nr. 5 om «Frimerkene i fedrelandets tjeneste», nevnte jeg at det amerikanske postverk med visse mellomrom utgir små bøker for ungdommen med forklaringer av merkemotivene. Til en av disse bøkene har Roosevelt skrevet følgende forord:

«Til Sambandsstatenes juniorfilatelister:

Jeg rår dere til å samle på frimerker, fordi jeg selv begynte å samle da jeg var ca. 10 år gammel og har stadig fortsatt seinere. I tillegg til adspredelsen har det holdt vedlike min interesse for geografi og historie, fortidens og nåtidens. Jeg tror oppriktig at det å samle frimerker gjør en til en bedre borger.»

En bedre anbefaling har filatelien neppe fått noengang.

Som Sambandsstatenes 30.te president er Franklin Delano Roosevelt nå gått til sine forgjengere. I framtidens historie vil han bli nevnt sammen med George Washington og Abraham Lincoln. Han var ikke bare en genial fører for sitt eget folk; også de okkuperte nasjoner satte sin lit til hans førerskap — og han skuffet dem ikke. Selv fikk han ikke oppleve sluttseieren, men takket være hans vidsyn og hans arbeid fikk vi oppleve den. Derfor vil hans navn bevares ikke bare i Sambandsstatene, men i alle frihetselskende folk.

Jarle O. Stensdal.

SAMBANDSSTATENES PRESIDENTER

George Washington

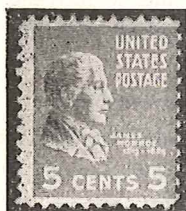
John Adams

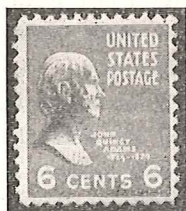
Thomas Jefferson

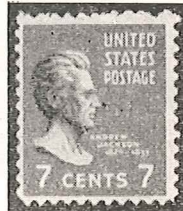
James Madison

James Monroe

John Quincy Adams

Andrew Jackson

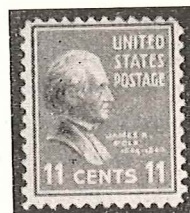
Martin van Buren

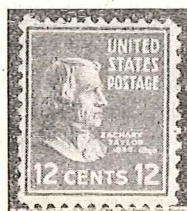
William Henry Harrison

John Tyler

James K. Polk

Zachary Taylor

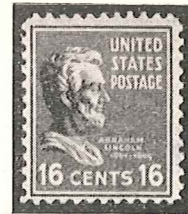
Millard Fillmore

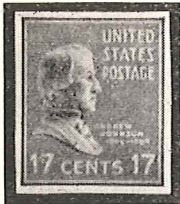
Franklin Pierce

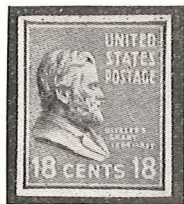
James Buchanan

Abraham Lincoln

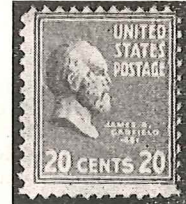
Andrew Johnson

Ulysses S. Grant

Rutherford B. Hayes

James A. Garfield

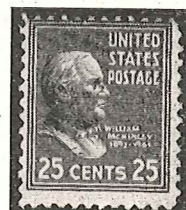
Chester A. Arthur

Grover Cleveland

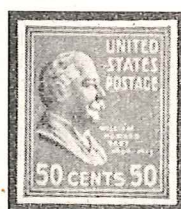
Benjamin Harrison

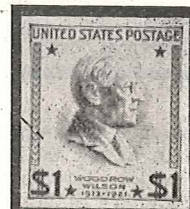
William Mc. Kinley

Theodore Roosevelt

William H. Taft

Woodrow Wilson

Warren G. Harding

Calvin Coolidge

Streif av SAMBANDSSTATENES SAGA

3 foredrag holdt i Bærum Filatelistklubb

Trass i at somme norrøne sjøfarere hadde fått landsyn av de amerikanske kyststrekningene på toktene sine i vesterveg, er det likevel Leiv Eiriksson som er blitt stående som den egentlige oppdageren av denne delen av verden. Dette kommer av den grundige omtanke og omhyggelige førebuing som tiltaket hans var bygd på. En legger her merke til mye av den samme omhu ved planleggingen som hos Nansen og Roald Amundsen.

Bjarne Herjolvssons ufrivillige havsegles fra Island og rett opp til kysten av Labrador gav mange hug til å lære det fremmede landet å kjenne. Blant dem var Leiv Eiriksson, som på den tiden bare var en guttunge. Gjennom oppveksten ble han likevel så hugtatt av dette forsettet, at det ble noe av en livsoppgave for ham, dette å granske det fjerne landet som det gikk så store frasagn om. En må også hugse at få hadde bedre vilkår for å bringe et slikt tiltak til et heldig utfall enn nettopp Leiv. Far hans, Eirik Raude, hadde jo oppdaget Grønland og tatt landnåm der.

Da Leiv Eiriksson var kommet til skjels år og alder, kjøpte han skipet til Bjarne og budde seg til å fare av landet. I følget sitt hadde han 35 mann (264). De nådde velholdne fram og styrte videre sørover langs kysten til de fant et sted der tilhøvene syntes omframt gode for overvintring. Mennene ble nå forlikte om å bli værende her vinteren over. Denne delen av landet gav de navn av vinland fordi Tyrk — fosterfar til Leiv — ved et høve hadde ett seg fra sans og samling på vindruer. Slike fant han i svære mengder en dag han ruslet om i nabolaget for seg sjøl. Da vinteren var omme satte folkene kursen tilbake til Grønland der de ga en livfull skildring av ferden.

Tjue år etter dette storverket, som vakte oppsikt og beundring i vide lag, ble det rustet ut en ny stor ferd fra Grønland. Mannen som stod i brodden for denne var en høgettet islending ved navn Torfinn Karlsevne som hadde eslet seg til å ta landnåm i Vinland. Han førte med seg alt som

trengtes til dette formålet både av folk og fe og av ymse husbunad. I tre år holdt de til i landet, men sagaen sier at de jevnlig lå i strid med skrellingene, (240) som de innfødte ble kalt. Til slutt fant de tilhøvene så utrygge at de heller ville rømme landet og vende tilbake til Island og Grønland.

Disse norrøne vikingeferdene har nå bare historisk interesse. De satte ingen praktiske spor etter seg, men gikk desverre snøgt i glemme. I fem århundrer fikk Vinland ligge i fred for den hvite mann, men en dag i oktober 1492 dukket det opp 3 fremmede fartøyer ved kysten av Bahamaøyene. (83) Det var karavellene «Santa Maria», «Pinta» og «Nina med nitti mann ombord og genueseren Christofer Colombus som hovedsmann.

Ved dette tidshøve var all europeisk kultur for det meste samlet i rikene kring Middelhavet, som dannet ferdsselsvegen til India. Men omkring 1400-årene hørtok tyrkerne Konstantinopel og stengte dermed denne viktige vegen. En slik ulaglig atferd førte til at kolonimakter som Spania og Portugal måtte se seg om etter andre sambandsveger, men hvor?

Nå var det manges mening at det måtte la seg gjøre å segle i samme lei som solas bane og på det viset nå fram til Asia. Blandt dem var Columbus, som var fullrådd på å prøve seg. For å skaffe seg midler til dette dro han i 1470 til Portugal, der han ville friste å få kongen delaktig i dette tiltaket. Ved hjelp av sine framifrå talegaver og andre virkemidler prøvde Columbus å vinne kongen for planene sine. Enda denne saktens syntes det var ei vågeferd Columbus hadde eslet seg til, var han nyfiken og halvt budd på å gi sjøfareren sin stønad. Når tingene mellom disse to likevel ikke førte fram kom dette av at Columbus stilte slike motkrav at kongen holdt mannen for skrulle. Til vederlag krevde nemlig Columbus portugisisk adelskap attmed titelen som visekonge over alt landet han kom til å finne. Omframt dette fordret han belønning i skap av parter i de rikdom-

mer og inntekter som landnåmene ville kaste av seg.

Etter at Columbus hadde vendt tilbake fra Portugal med uforrettet sak, prøvde han å komme i samband med det spanske kongeparret — Ferdinand den katolske og dronning Isabella. Spania lå i hard kappestrid med grannelandet på det kolonipolitiske området, og kongen stilte seg derfor slett ikke likesæl til Columbus ordhage utgreiing av planene sine. Kongens rådmenn søkte derimot å tale ham fra det og dømte hele foretaket som vettilaus gjerning. Det ble derfor vanskelig for Columbus å få ei avgjersle, og på det viset ble han værende i Spania på det uvisse år etter år.

En dag han var ute på en reise i landet kom han til klosteret La Rabida (90) for å søke husvist. Det varte ikke lenge før han var i full prat med prioren for klosteret, og til denne fortalte han om sitt liv og de målene han hadde satt seg. Prioren fikk samhug med denne djervmælte fremmedkaren, og det skulle snart syne seg at dette slumpemøtet ble til umåtelig gagn for Columbus og saken hans. Prioren var nemlig godt kjent ved hoffet da han var skriftefar til dronningen, som han stod på særs god fot med. Han fikk istand ett nytt møte mellom henne og Columbus, men denne gangen var det også til fånytt da genueseren holdt fast ved de samme kravene som før. (85)

Han hadde nå ikke annet å gjøre enn å vende Spania ryggen for godt, men det likte ikke alle de mektige vennene hans ved hoffet. De gjorde derfor alt hva de maktet for å få kongen på andre tanker, og det endte med at denne sendte bud etter Columbus på nytt. (91)

Denne gangen fikk han det som han vilde, og nå ga han seg øyeblikkelig i ferd med å ruste seg ut til den store seglasen. Etter tre måneders iherdig arbeid heiste Columbus segl den 3. august 1492, og for god bør styrte han mot det ukjente. Den 12. oktober samme året fikk han landkjenning av en av Bahamasøyene, som han døpte San Salvador. Videre bar det til han kom til Cuba, som Columbus mistok for Cipango (Japan). Derfra seglte han frametter med kurs for India, som han trudde, og under denne del av seglasen støtte de på nytt land, som fikk navnet Hispanola (Haiti) fordi dette landet minte så sterkt om Spania. Her brotna den ene av karavellene «Santa Maria» og mannskapet ble satt i land med alt det tilfang som trengtes til et nybygg. (82) Heimferden med de to karavellene som var igjen artet seg som en strid tårn med styggevær og vanheppe, og det var nær på at folkene hadde satt både liv og farkost til. Omsider kom de da

velberget fram til Spania og reiste videre opp til Barcelona, der Columbus var tilsagt stevne med kongeparret. Denne ferden gjennom landet artet

seg som et triumftog. Overalt ble de hyldet og vist slike hedersprov som bare den kan vente som vender seirende hjem fra slagmarken. (86-89)

Det vakte stor undring da Columbus syntet fram fire indianere som han hadde tatt med seg. (88) Omframnt dette bar han fram svære mengder av sjeldsynte ting, som planter, frukter og utstoppede dyr og fugler.

Nå var Columbus' lykke gjort, og alt året etter tar han ut på en ny oppdagingsferd. Denne gangener det ikke tre små karaveller, men en anselig flåte som skal føre ham og hans mangmente følge avsted. (84) På denne andre sjøferden oppdaget Columbus Jamaica og Portorico, men ellers var han utsatt for mange vonbrott og uhell. Etter heimkomsten til Spania var mottakingen ikke fullt så hjertelig som forrige gang, men likevel fikk Columbus løfte om stønad til en tredie ferd, som dog ikke kom i stand før ut på vårparten 1498. På denne ferden ble en ny øy oppdaget, og denne fikk navnet Trinidad (Treenigheten). Columbus hadde imens fått helsebrott og da synet hans tok til å svikte, var det ikke den samme kraften og dugleiken i ham som før. Han maktet ikke lenger å holde mannetukt, og dette førte til misnøye og dårlig moral både blant nybyggerne og mannskapene ombord på fartøyene hans. Til slutt ble Columbus nødt til å skrive til Spania etter hjelp. Det fikk han og, men Bobadilla, som ble sendt til undsetning var ikke bare en myndig og handlekraftig mann, men dessuten hensynsløst ærgjerrig. Han nyttet alle midler til å holde seg framme, og ved hjelp av sløggskap og meinråd fikk han til sist laget det slik at Columbus og brødrene hans ble lagt i lenker. (93) Slik artet hjemkomsten seg etter den tredie ferden. Columbus fikk likevel høve til å legge saken sin fram for kongeparret (94) som hadde sterke lastord for den uforntjente medferd han hadde fått. (87) Men på den

annen side var meningen den at han hadde synt liten dugelighet i styre og stell av koloniene. Etter enda en ny ferd til Amerika vendte Columbus tilbake for å finne at hans beskytterinne, dronningen, var død. Nå ble han møtt med kulde og likegyldighet overalt, og tilmed kongen vendte ryggen til ham.

De siste leveårene til Columbus var merket av ensomhet og vonbrot. Han døde den 20. mai 1506 i stor armod, glemt av hele verden.

Etter Columbus' bortgang fulgte forskingsferdene til det nye landet slag i slag. Disse gikk som regel ut fra Spania, der de helst ble satt i verk av folk som hadde fulgt Columbus på ferden hans. Dette var gjerne eventyrlystne vågehalsar — konkvistadores — som tørstet etter gull og heder. En av dem var Vasco de Balboa. (195) Han eide en plantasje på Haiti, men trivdes ventelig ikke med dette fredelige yrket,

for en dag smatt han usett ombord i et spansk fartøy som lå på havnen undervegs til Amerika. Takket være kapteinens medynk fikk Balboa løyve til å bli ombord, og det varte ikke lenge før han synte sin takknemlighet. Ikke før var fartøyet i rum sjø før Balboa gikk i veg med å sette opp skipsmannskapet mot kapteinen, som tilslutt ble tvunget til å gå fra borde. Dermed var Balboa herre ombord, og med sin brutale og hensynsløse natur falt det ikke vanskelig for ham å sette viljen sin igjennom.

Av de innfødte hadde spanierne fått spurlag om at det skulle ligge et svært og gildt kongerike på den andre siden av landet ute ved havet. Det gikk store frasnagn om alle de rikdommer av gull og andre kostbarheter som fantes i dette riket, og Balboa ble derfor helt oppsatt på å finne vegen dit. Den 6. september 1535 tok han fatt på den dumdristige marsjen tvers over Panamaeidet, der kanalen nå skjærer seg gjennom landet. (408)

I lag med ham var det bortimot 200 indianere og dobbelt så mange spaniere som hadde med seg et svært antall glupske blodhunder til jakt på de innfødte. Hva dette følget måtte holde ut av savn og lidelser lar seg lettere tenke enn beskrive. Det var forresten ikke på langt nær alle som holdt ut, for da Balboa endelig nådde fram til Stillehavskysten var følget skrumpet inn til 69 mann. Da han så til sjuende og sist var framme ved målet, faller han på kne og takker sin skaper for at det er blitt undt ham å være den første hvite mannen som har nådd fram

til dette ukjente havet. (339) Deretter vasser han ut i full rustning og tar havet i eie i spanskekongens navn.

Det var som oftest i Peru og Meksiko at spanierne slo seg ned, og her gav de seg snart i kast med en grundig utplyndring av astekernes og inkaernes gamle kulturriker. Drevet i veg av sitt umettelige begjær etter gull og sølv streifet de stadig lengre inn i landet. På det viset lærte de californiakysten å kjenne, der de fant høvelige landingsplasser når de vendte hjem etter ferdene til havs. (197) Etter hvert som disse traktene ble stedspurt, slo enkelte jesu-

itter seg ned rundt bukta for å drive misjonsvirksomhet blant de innfødte. Men i det store og hele var denne delen av vestkysten svært lite kjent da bukta ved San Fransisco først ble oppdaget i 1770. (198) Seks år etter ble det opprettet en misjonsstasjon på stedet, og den fikk navn etter den hellige Frans av Assisi. Halvøya ble nå avgrenset i to strøk, som skulle danne jesuittenes og dominikanernes misjonsmarker. Skillet mellom dem ble merket av med et høyt kors.

Av andre spanske oppdagere som har risset navnet sitt inn i Sambandsstatenes saga er det hittil bare Coronado som har fått minnet sitt hedret ved et frimerke (M. 502).

Francisco Vasquez de Coronado var av visekongen tilsatt som guvernør over Nygalicia. Under hans styre kom det spanierne for øre at det skulle finnes et land lengre nordpå mellom havet og de veldige preriestrekningene. «Bøffellandet» kalte de innfødte det (131), og i dette landet skulle det ligge sju byer, rike på gull og sølv. Det gikk store frasnagn blant de innfødte om disse byene selv om ingen hadde sett dem. Nå ble det laget til en stor og dugelig utrustet ekspedisjon med Coronado som anfører, og den-I følget til Coronado var det mange spanske ne dro så avsted for å prøve å finne disse byene. adelsmenn og andre høyettefolk som var kommet enkom over fra Spania for å bli med på ferden. Etter nesten to års fravær vendte ekspedisjonen tilbake fattigere enn da den dro ut, men rik på erfaringer. De sju byene hadde de naturligvis ikke sett noe til, men derimot oppnådde Coronado å trenge helt fram til Mississippi. Men ikke nok med det. Han fant vegen til Arisona og Nymeksiko, ja tilmed ratt opp til Kansas. Så fåfengt var turen likevel ikke.

Nå tok England så smått til å røre på seg. De uhorvelige rikdommene som flommet inn over Spania vakte sjølsagt både oppsikt og avindsjuke hjemme i Europa, men på den tiden var Englands maktstilling langt låkere enn nå. Helt uten føling med den nye verden var britene likevel ikke. Alt så tidlig som i 1496 hadde venetianeren John Cabot, som var busatt i Bristol, gjort en ferd over Atlanterhavet, og seinere fulgte sønnen hans, Sebastian Cabot etter. Men den mannen som først gjorde et alvorlig forsøk på en fast samskipnad i koloniseringen var adelsmannen Sir Walter Raleigh. I 1584 seglte han ut fra England og gikk i land der staten Nordcarolina nå ligger. Etter heimkomsten ga han en begeistret skildring av landet og dette førte til at det året etter ble sendt ut en ny ekspedisjon, som bestod av over hundre utflyttere. Disse busatte seg på øya Roanoke, men gikk en trist lagnad imøte. Sult og stadig strid med de innfødte gjorde oppholdet uutholdelig, og da Sir Francis Drake seinere sluppet til å segle innom øya, tok han hele menneskeflokken med seg tilbake til England.

Sir Walter Raleigh mistet likevel ikke motet på grunn av dette første, uheldige forsøket. I 1587 tok en ny britisk emigrantsending vegen over havet. Blant de 150 deltakerne som ferden besto av, var Sir Raleighs datter Eleanore Dare, som var gift med en av tjenestemennene hans. Den 18 august fødte hun en datter (362) som ble døpt Virginia Dare, og som var det første barnet av hvite foreldre som kom til verden i Amerika. Den nye kolonien i Virginia ble anlagt på samme øya som første gang. Imens kom det

til krig mellom England og Spania, og i alle de fire årene krigen varte fikk Walter Raleigh ikke høve til å se nybygget sitt. Først fire år etter anløp noen britiske skip øya Roanoke, men da fantes det ikke spor igjen av kolonien. Antakelig er de alle som en blitt ryddet ut av indianerne.

Den kraftige nasjonale vind som på den tid blåste over de britiske øyene ga seg utslag i en bitter tevling mellom det mektige, men utlevde Spania og de ærgjerrige og pågående briter. Som historien alltid har vist endte denne kappestriden i ufred, og avgjersla falt ut til engelskmennenes fordel ved ødeleggelsen av den spanske armada i 1588. Dene hendingen skapte et tidsskifte i engelsk kolonialpolitikk da det nå var skaffet fritt leide for samferdslen over havet. Den engelske kongen kunne derfor nå sysle med koloniseringsplanene sine uforstyrret, selv om han hadde uheldige røynsler å se tilbake på.. Sir Raleighs mislykte forsøk hadde synt at slike busetningstiltak krevde mer av tid og arbeid og framfor alt kapital, enn en enkelt mann kunne overkomme. Som et praktisk utslag av disse røynsler lot kongen to handelsforetak, Londonerkompaniet og Plymouthkompaniet overta rettighetene i Virginia som Walter Raleigh hadde hatt. Londonerkompaniet fikk sørparten av landet, der det egentlige Virginia lå, mens det andre selskapets virkefelt lå lengre nordpå. Allerede i desember måned kunne Londonerkompaniet se seg i stand til å sende de første utvandrere i veg. Det var drøyt 100 mann tilsammen, og i mai måned året etter gikk disse i land i Cheaseapeakebukta der Jameselva renner ut. Navnet sitt fikk elva etter den engelske kongen Jacob I.

Rundt omkring denne vel-dige bukta fantes det ved dette tidshøve ei svær og tettbygd indianergrend under styre av stammehøvdingen Powhattan. Noen mil syd for elveoset ble det i 1607 anlagt en by — Jamestown — (165) ute på en myrlendt og usund odde. Tilhøvene va ralt annet enn lyse til å begynne med. Det så snarere ut til at den nye kolonien skule få samme lagnad som forgjengerne sine. Dette kom av at emigrantene for det meste bestod av folk som var lite skikket til nybrottsarbeide. Det var snarere tanken på hurtig og lettvindt rikdom som hadde ført dem over. Den ene av lederne deres, kaptein John Smith (164), var sjøl noe av en lanseknekttype og dertil en djerv skjortejeger. Da alt truet med å bryte ihop ble han valgt til guvernør for nybygget. Med hard hand kuert han alle tillop til opprør og skapte ro og orden i det vesle samfunnet. Han tvang mennene til jordarbeid og nektet dem mat hvis de ikke dagstøtt utførte et bestemt antall arbeidstimer.

Da kaptein Smith hadde fått sån noenlunde skikk på kolonien, eslet han seg til å foreta en nærmere granskning av landet etter oppdrag hjemmefra. I lag med en håndfull menn tok han en dag

ut på en båtreise opetter elva. Men etter et par dagsreiser falt hele flokken i hendene på en del indianere som hadde fulgt dem i løyn-dom. Alle ble drept så nær som kaptein Smith, som indianerne tok tilfange. I triumf ble han ført til høvdingen, Pawhattans leir, der Smith ble dømt til å miste livet. Han hadde alt lagt seg ned med hodet på rettersteinen, da ei ung og storsvakker indianergjente sprang fram fra tilskuerflokken. Hun kastet seg over fangen for å verne ham mot det drepande hogget. Prinsesse Pocahontas (166) var farens øyestein, og etter en stunds ettertanke og samråd- ing ble fangen løslatt og ført til høvdingens telt. Her fikk han det beste stell og ble behandlet med stor vørnad.

Prinsesse Pocahontas har sikkert følt seg sterkt tiltrukket av denne mannen, som hadde slikt godt lag med kvinner, og denne varme samhugen, ble til stor gagn for kaptein Smith og det vesle nybyggersamfunnet han var satt til å styre. Med sin store inflytelse vernet prinsessen trofast om koloniens velferd og reddet den mange ganger fra nød og undergang. Men hun ble skammelig lønnet for offerviljen sin. Sitt første vonbrot opplevde hun den dagen Smith ble sendt hjem til England for å bli leget for en øynskade han hadde fått etter en sprengningsulykke. Han vendte aldri tilbake, og prinsessen sørget over ham som død inntil hun lenge etter fikk høve til å treffe ham igjen i England, men da var prinsessen gift og kaptein Smith en aldrende mann.

Om Pocahontas lagnad skal jeg bare kort fortelle at hun ble narret i en felle og ført som fange ombord i et engelsk kaperskip som var ført av kaptein Samuel Argall, og hun ble først løslatt etter at hennes far høvdingen, hadde måttet ut med svære løsepenger. I fangenskapet ble hun kjent med en ung og høvisk adelsmann, John Rolffe. Hun ble tilslutt gift med ham og fulgte med over til England, der hun feiret triumfer ved hoffet og i selskapslivet. Men hjemlengslen gnog henne hele tiden, og da det endelig ble bestemt at det unge parret skule dra tilbake til Virginia, døde hun brått etter å ha gitt liv til en sønn, Thomas. To år etter fulgte høvdingen sin datter inn til de evige jaktmarker.

Mens nybyggerne i Virginia ennå befant seg midt oppe i de største vanskene rustet en annen stor handels- og sjøfarernasjon seg til å få sin andel av den nye verden. Hollenderne hørte nemlig til dem som eide rike kolonier i det fjerne østen, og derfor var de interessert i å finne en beinveg dit ut. I den hensikten tok det Hollandske Ostindiakompani i sin tjeneste en eventyrlysten engelskmann ved navn Henry Hudson. Oppdraget hans gikk ut på å finne en veg til India, enten gjennom Amerika eller utenom. Hudson seilte ratt inn i vika ved New York og holdt fram opetter den store floden, som har fått navn etter ham. (181) Om lag hundre engelske mil gikk seilassen til han nådde opp til det nåværende Albany. Etter heimkomsten gikk Hudson over i engelsk tjeneste og ble sendt ut på en ny ferd for å lete etter Nordvestpassasjen. Han rakk så langt fram som til Hudsonbukta, men her gjorde mannskapet hans opprør og satte Hudson og sønnen hans ut på havet i en åpen båt. Seinere var det ingen som så eller hørte noe mere til dem.

(forts.)

Engelsk filateli under krigsårene

Av Sgt. JOHN S. SCRUTON, M. M.

JOHN S. SCRUTON

Å gi et tilbakeblikk over frimerkesamlingens historie under krigsårene i Storbritannia er ikke noen enkel sak. Fredstidens filateli synes oss idag så fjern og krigstidens tilstander har vært så lenge at vi nå er tilbøyelige til å ta dem for normale. Men selv om vanskelighetene både for samlere og handlere har vært overveldende kan det trygt sies at britisk filateli er så aktiv, så levende, så full av interesse som noensinde før og hobbyen har slett ikke lidd det knusende tilbakeslag som mange engang fryktet den vilde få.

Jeg tror dette har viktige konsekvenser. Framfor alle ting er filateli en internasjonal foreteelse og dens gode stilling i et land har øyeblikkelig og god innflytelse i andre land.

I krigens første tid syntes filatelien, som så mange andre ting, neppe å være berørt av de nye forhold. Lagrene av frimerker var store og etterspørslen jevn. Når en unntar at et par store samlinger ble sendt til Amerika for å selges, istedet for til London (noen forutså et fall i prisene) var omsetningen omtrent som før. Ja, det ble til og med en sterk stigning i antallet av personer som tok opp salg av frimerker som en bibeskjeftigelse. Dette skyldtes den stigende interesse for frimerkesamling, en foreteelse som krigen bare ytterligere betonet. Det var sterk interesse for den minneserie som ble utgitt i anledning av frimerkets 100-års jubileum og megen diskusjon om den endelig valgte tegning, men stort sett var kommentarene velvillige. Denne utgave henledet i høy grad publikums oppmerksomhet på frimerker og resulterte i en øket interesse for moderlandets merker.

Ettersom krigen fortsatte begynte imidlertid forholdene å forandre seg raskere. Tidlig i 1941 var beholdningene av almindelige frimerker stort sett tømte, idet leveringene fra de okkuperte land stoppet. På grunn av valutarestriksjoner var det meget vanskelig å få kjøpt noe fra amerikanske lagre. Men ettersom beholdningene minket steg etterspørslen. Mørklegningen, vanskelighetene ved å reise inn til forlystelsesstedene, manglen på spill og leker for barn, behovet for en avspenning etter dagens harde arbeid, alt

dette ble årsak til en økning i samlernes antall og en økning av etterspørslen av frimerker. Prisene ble faste. Pakker med alminnelige merker forsvant fra utstillingsvinduerne og prisen på ikke helt alminnelige merker steg langsomt.

Det var andre vanskeligheter. Til å møte den stadig stigende etterspørsel hadde handlerne et meget redusert personale, forårsaket ved innkallelser til hær og flåte og mer viktig arbeid. Det ble meget knapt om papir. Det ble forbudt å framstille album av et hvert slag, og snart var det ingen tilbake. Heldigvis kom katalogene framdeles, omenn i små kvanta. Frimerketidsskriftene, av hvilke over et dusin regelmessig utkommer i England, ble skåret ned til 8 - 12 sider og mange andre tidsskrifter og aviser som tidligere hadde frimerkespalte fant at de ikke kunne fortsette med disse. Hengsler ble det også smått med, og de som fantes var av dårlig kvalitet. Det øvrige tilbehør forsvandt praktisk talt.

Men interessen for frimerker steg og steg. De allierte armeers kampanjer og krigen utenlands skapte en ny interesse for fremmede land og deres frimerker. Soldater sendte hjem noen merker fra det land hvor de var stasjonert og ga derved sine sønner eller brødre en start på den filatelistiske bane. Selv under den værste bombing fortsatte frimerkeauksjonene i London og tendensen var stadig stigende, om enn ikke inflatorisk.

Da kom et nytt slag. Det ble forbudt både å importere, å eksportere og å bytte frimerker, unntatt i «Sterlingblokken» og selv der ble det høyeste beløp fastsatt til £5. Etter påtrykk av The British Philatelic Association ble denne siste bestemmelse endret, men en måtte framdeles ha eksporttillatelse i hvert enkelt tilfelle. Import forble absolutt forbudt. Denne kontroll var nødvendig for å forhindre kapitaleksport og for å sikre den maksimale tilgang av utenlandsk valuta til England. The British Philatelic Association arbeider hardt for å få bort restriksjonene på utførsel til «Sterlingblokken», for i krigens videre utviklingstrin var det ikke lengere økonomisk nødvendig. Idag er stillingen den, at frimerker framdeles ikke kan innføres til Storbritannia, men de kan eksporteres til India, Australia, Syd-Afrika og Ny-Zeland og indirekte — gjennom The British Philatelic Association — til andre land i «Sterlingblokken».

Disse bestemmelser var årsaken til at det oppstod en svartebørs for frimerker, men praktisk talt alle handlere var kloke nok til å nekte å omsette merker som var ulovlig innførte, f. eks. ubrukte europeiske og U.S.A. Det har vært meget få rettsforfølgelser på grunn av disse bestemmelser, men det er ingen tvil om at endel samlere ikke har bekymret seg om å spørre etter opprinnelsen til de merker de kjøpte. Mange soldater som sendte merker hjem til sine samlervenner fra Østen eller fra europeiske land brøt loven uten å vite det og gjorde det vanskelig for handleren å skjelve i sine innkjøp. Frimerker er lette å smugle og deres opprinnelse vanskelig

å forfølge. I sin alminnelighet må en imidlertid si at svartebørsen var av liten betydning og at handlerne opprettholdt hobbyens høye standard for ærlighet og oppriktige handelsmetoder.

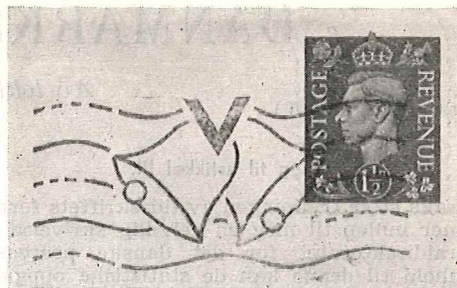
Papirmangelen fortsetter framdeles. Album kan enno ikke framstilles, men kataloger er å få i et større antall. Anerkjennelse må ytes til katalogutgiverne, særlig Messrs. Stanley Gibbons Ltd., som under hele krigen med et meget redusert personale, har søkt å holde katalogene up-to-date, og som endog har klart å omarbeide en del land. Det har vært meget vanskelig å holde rede på den overflod av provisorier som har sett dagens lys etter som land etter land ble befrikk, for ikke å snakke om graderingen av prisene for å unngå et uriktig høyt nivå.

Da nye utgaver forsvandt fra handlernes utstillingsvinduer og lagrene av mer alminnelige merker tømtes, begynte mange samlere å studere sine favorittlands posthistorie, og meget utmerket studiearbeid er blitt utført i denne gren av filatelia. Det er stor interesse for alt som henhører til før-filatelistisk tid og i det minste et stort Londonfirma spesialiserte seg på dette materiale. En annen følge av den innskrenkede tilgang er en forflytning av interessen fra tidligere «populære» land til dem som ikke var det. Således er nå de australske og innfødte indiske stater, landene i Syd-Amerika etc. sterkt i skuddet. Mange samlere har også konsentrert seg om å omarbeide og montere sine samlinger, og har på denne måte fått øket kunnskap om de merker de allerede hadde.

Gjennom hele krigen har de fleste filatelistklubber fortsatt sitt arbeid, om enn ofte med forandrede programmer. Mange har utført et utmerket arbeid med å reise penger til det Røde Kors, ved å avholde auksjoner over frimerker som er gitt av medlemmer. Alt i alt er over £ 60.000 innsamlet på denne måte. Frimerker er også blitt innsamlet og utdelt til hospitalene og de sårede soldater.

Den sterke økning i tallet på samlere og den store stigning i endel priser har gitt filatelistene en velkommen publisitet i pressen og andre steder og på denne måte påkalt enkelte uønskede elementers interesse, elementer som i filatelia bare ser et spill av interesser som tilsvarende børrens og som bare er interessert i å tjene penger på frimerkene. Det er sikkert håp om at når mere normale tilstander igjen kommer og markedet blir fritt så vil disse uvelkomne nye rekrutter forsvinne. De er sikkert ikke blitt gitt noe velkommen av den store masse av samlere. Det har vært meget spekulasjon i en del av de utgaver som er sendt ut av de fremmede regjeringer i London, og endel av disse kan ikke annet enn lastes.

Med hensyn til de nåværende priser, så stiller jeg opp i slutten av min artikkel en del som er tatt helt tilfeldig fra de seineste nummer av britiske tidsskrifter. Til tross for at enkelte priser er ganske høye, så er de mere inflatorisk preget i flere av Europas befrie hovedsteder, f. eks. Rom og Bryssel. Fra hva jeg har sett har Norge vært heldigere i så måte. Det er vanskelig å angi hvorledes utviklingen vil gå, men det amerikanske markedet har alltid en stabiliserende innflytelse og på velinformert hold i England venter en i sin alminnelighet ikke noe drastisk fall i prisene når forholdene igjen blir normale.

Det har vakt alminnelig skuffelse i England både blant samlere og hos det store publikum, at det ikke er kommet en spesiell seiersutgave og Post Office har fått kritikk fordi det ikke har kjent sin besøkelsetid. Britiske samlere føler seg ille berørt over sitt lands ensformige utgaver og forsøker alltid å overtale de angjeldende regjeringskontorer til en mere foretaksm innstilling likeoverfor frimerkene.

Hvorledes vil framtiden arte seg? Under krigen har filatelia vist sin verdi som en utmerket rekreasjonsmetode. Mange av de nye tilhengere, særlig barn, vil muligens miste interessen når andre underholdningsmidler kommer igjen. Krigen har vist at det er behov for mere organisasjon og samarbeid mellom samlere mot slike utvekster som svartebørsen, leilighetsavstempelingen, unødvendige minneutgaver, etc. Men filatelia er så levende som noensinde — vi diskuterer f. eks. hele natten om det gamle farge-spørsmål — og det er ingen tvil om dens styrke. Tilgangen på papir er framdeles meget vanskelig, men alt vil langsomt rette på seg. Krig eller ikke krig, filatelia beholder sin tiltrekning for den som en gang er blitt samler. Spenningen ved undersøkelsene, uvissheten ved hva vi kan finne, den plutselige oppdagelse, kameratskapet, og de koselige stille kvelder ved våre samlinger, alle disse og mange andre tillokkelser som filatelia besitter, de vil alltid være de samme, og jeg tror mine venner at det må mere enn en verdenskrig til for å øve sin innflytelse på dem.

Noen priser som for tiden noteres i London :

New Zealand — 100 år — brukt	18/-
St. Helena — 300 år — ubrukt (Rom £ 50) £ 15	
Polen—Warszawa — minneutg. — ubrukt ...	7/6
Norge. Kong Haakon 1937. 1 kr. ubrukt.....	3/-
Belgia 1924. Leopold og Albert (Rom £ 4.10.0)	
.....	£ 3.15.0
Falkland 100 år. Til 10/- ubrukt	£ 22.10.0
Australia. Sydneybroen. Til 5/-, brukt	19/-
Island 1944, ubrukt	£ 1.12.6
Norge, Dronning Maud 1939, ubrukt	6/6
Britiske kolonier, kroningsserien kpl. ubr. £ 3.2.6	
do. do. jubileumsserien £ 37.0.0	
Holland, Olympiaserien, ubrukt	14/6
Kanada 1908, Quebec 5 c. ubrukt	7/6
1000 forskjellige, alle land	17/6
1000 forskjellige Britisk Imperium	£ 3.10.0
Vest -Australia 4 d. 1854, omvendt svane (tilhørende avdøde R. B. Yardleys samling) ble solgt for £ 200 i desember. Ble i 1933 solgt for £80.0.0.	

DANMARKS FRIMERKER

Av lektor M. HAUGE

(Forts. fra nr. 5/1945.)

Tillegg til artikkel III.

Straks etter trykningen av tidsskriftets forrige nummer innløp til meg en velvillig skrivelse fra Generaldirektoratet for det danske postvesen. I henhold til denne kan de statistiske oppgaver vedrørende lokalposten i København spalte 1, side 111 utvides med følgende oppgave:
1930—31 47 245 000 og 56 (brever pr. innbygger)
1940—41 62 869 000 » 62 —»—

Fra 1900 til 1940 er altså antallet av lokale breve i København øket fra 14 275 000 til 62 869 000 og det gjennomsnittlige antall pr. innbygger øket fra 31,4 til 62. Og denne store stigning er skjedd tross en veldig økning i forretningsstandens anvendelse av bytelefonen.

IV.

Litt om de danske brevavstemplinger

I det jubileumsskrift som det danske postvesen utga 1924 finnes to tavler med gjengivelser av danske brevavstemplinger. Allerede ved et flyktig overblikk får en et levende inntrykk av hvor variert dette materiale er, og hvilket utsøkt samlerojekt dette felt må være. Hertil kommer at de to tavler slett ikke viser en komplett samling av avstemplinger. De viser nærmest *hovedgrupper* av avstemplinger. Hvis en stempelsamler går grundig tilverks og studerer *alt* tilgjengelig stempelmateriale innen et enkelt poststed, vil han nok foruten de typer som finnes på tavlene, også komme over andre former. De nevnte tavler har ikke mindre enn 85 forskjellige avbildninger.

Det er derfor naturlig at interessen for samling av avstemplinger er meget utbredt i Danmark. Stempelsamlere vet at det ennå må finnes adskillig materiale som ikke er kommet fram i dagens lys, og jakten på dette ukjente materiale gir naturligvis stempelsamlingen en særegen sjarme.

Selv er jeg ikke stempelsamler, og jeg har derfor hverken forutsetninger for eller materiale til å gå nærmere inn på dette felt. Det var opprinnelig meningen at tavlene skulde gjengis i tidsskriftet, og jeg vilde i så fall ha gitt en forklaring til de fleste av de avbildede 85 avstemplinger. Imidlertid var tidsskriftets papir så dårlig, at vi måtte renonsere på gjengivelsen av stempeltavlene. Interesserte henvises til studium av stempeltavlene i det danske postvesens jubileumsskrift.

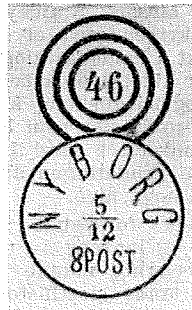
Det var forposten som i allerede i året 1806 innførte de første danske stempler. Statens postvesen kom adskillig etter, når vites antagelig ikke. Den eldste postavstempling var for ca. 20 år siden et brev datert 11/9 1837 fra den danske by *Altona*. Men det er meget mulig at danske stempelsamlere seinere er kommet over ennå eldre avstemplinger. Altonastemplet er et ordnært sirkelrundt stempel med *ALTONA* i en bue overst, årstallet nederst og datum i brøkform i

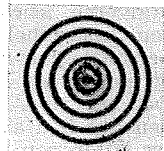
Type 1.

Type 2.

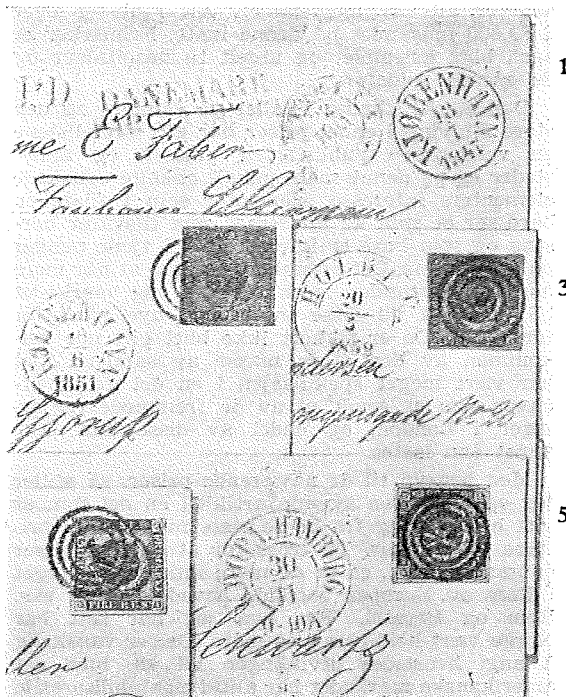

Type 3.

Type 4.

midten. Det å skrive datum i brøkform synes å ha vært alminnelig hele århundredet ut. For Norges vedkommende kan en jo følge skrivemåter helt opp til 90-årene. I tidligere nummer av tidsskriftet s. 110 er gjengitt noen avstemplinger fra 1840-årene ved Københavns postvesen. Skrifttypen varierer en del, men i det store og hele faller Københavntypene sammen med Altonatypen. Det var imidlertid ikke alle danske postkontorer som hadde slike dagstempler i begynnelsen av 1840-årene. Det var vesentlig de større

En brevtafle med annulleringsstempel av typene 1 og 2.

postkontorer. Men i 1845 ble det bestemt at *alle* brever skulde stemples ved avgang. De stempler som skulle benyttes til det, var nettop de nevnte dagstempler. I 1851 ble det også pålagt postkontorene å *annulere* alle frimerker. Fra først av hadde en visstnok tenkt å bruke selve dagstemplet til annulleringen, men det viste seg at frimerkene ikke hadde så lett for å absorbere stempelsverten, og en fryktet dessuten for at sted- og datumangivelsen kunde bli mindre tydelig når stemplet ble brukt direkte på frimerket. Postdirektøren bestemte seg derfor til å anskaffe særskilte annulleringsstempler. De annulleringsstempler som nå kom i bruk, var de såkalte *ringstempler*. De eldste er type 1. Det bestod av fire konsentriske ringer med en sort prikk eller kule i midten. Da stemplet hverken har steder eller datumangivelse kaller vi det for et «stumt» stempel. En kjenner også stumstempler med fem ringer. De ble anvendt ved enkelte dampskips-ekspedisjoner (type 4). På hosstående tavle med gjengivelse av endel av forsiden på fem danske brev, det første (1) fra prefilatelistisk tid, er stumstemplet brukt på de to midtre brevene (2 & 3). Ordren om annulleringen lyder slik:

«Ethvert paa Forsendelsen heftet Frimærke — hvad end det ifølge Forsendelsens Beskaffenhed har Gyldighed eller ikke — skal strax ved dens Indlevering annulleres ved kiendelig at paastrykke det Stempel, som Contoiret herfra (d. v. s. Generalpostdirektionen) i dette Øjemed vil modtage. — Forsaavidt dette Stempel av nogen Grund maatte blive ubrugeligt, kan midlertidigt det sædvanlige Brevstempel (det vil her si dagstemplet) paastrykkes Frimærket, dog uden at denne Udsettelse av Frimærket kan træde istedet for Brevstemplets Paastrykning til Oplysning Om Stationen, hvorfra og Tiden paa hvilken Brevet er afgaaet med Posten. Stemplet paastrykkes saaledes, at en del deraf faller paa Papiret, saa at aftrykket kan sees, omend Frimærket undervejs maatte glide af.»

Brevene skulle således ha to stempler, et annulleringsstempel — delvis over frimerket — og et dagstempel. Det siste skulle vise poststasjonens navn og tiden for brevens avgang.

Til å begynne med måtte postkontorene selv skaffe seg stempelsverten. Denne fikk derfor en meget varierende kvalitet, og annulleringen ble som følge derav ofte mangelfull. Dette ble innrapportert til poststyret, og allerede i april 1851, kort etter at det første frimerke var tatt i bruk, fikk postkontorene instruks om at de «indtil videre med Omhyggelighed skulde gennemstryge Frimærkerne med Blekk og Pen». Bestemmelsen ble forresten opphevet noen få dager senere, men det må altså eksistere blekkannulleringer fra denne tid, og de må være meget sjeldne. Postkontorene ble så av postsyret tildelt en særlig sverte.

Det stumme stempel fikk ikke lengre levetid enn ca 1½ år. Ved sirkulære av 31. juli 1852 fikk nemlig postkontorene beskjed om at de vilde få utlevert et nytt annulleringsstempel. Det ble det ringstempel som er gjengitt som type 2 ovenfor, og som er brukt på nr. 4 og 5 av brevene på tavlen. Det består av tre konsentriske ringer og et nummertall i midten, som angir postkontorets nummer. Fortegnelsen over disse numre ble tilstillet postkontorene i 1854.

Stemplet stemmer helt overens med det norske nummerstempel som ble utsendt til de norske postkontorer i juli 1856.

Det stumme stempel (type 1) gikk ut av bruk allerede høsten 1852. Kun enkelte brevsaamlingssteder anvendte det en kort tid framover. Nummerstempel (type 2) var i bruk til april 1884. Antallet av forskjellige nummerstempler var 286. Det er jo noe mindre enn i Norge, hvor antallet var 383. Tar en imidlertid i betraktning Danmarks beskjedne størrelse — mellom 1/7 og 1/8 av Norges flateinnhold, når Færoyene medregnes — må en jo innrømme at de danske postkontorer må ha ligget temmelig tett. Både størrelsen og typene av tallnumrene varierer. København fikk nummer 1, de danske postkontorer i Hamburg og Lübeck 2 og 3, Aalborg 4 og Aarhus 5. (Dengang hadde visstnok Aalborg større folkemengde enn Aarhus). Forøvrig fikk de første 80 numre i alfabetisk orden. De to islandske postkontorer i Reykjavik og Seydisfjörður fikk 236 og 237, og Thorshavn på Færoyene 238. Noen numre er visstnok ikke kommet i bruk. Spesial-samlere henvises til København Philatelistklubs 50-årsskrift, hvor det finnes en fullstendig nummerfortegnelse.

På brever fra det danske postkontor i Hamburg har dagstemplet innskriften: K.D.O.P.A., hvilket kan tydes som: Kongelig dansk overpostkontor, og som *Königliches Dänisches Ober-Post Amt*.

Etter nr. 80. ble numrene delt ut til bestemte grupper av postkontorer, og fra 1868 ble de visstnok tildelt nyopprettede postkontorer fortløpende. De holstenske postkontorer hadde fått numrene 113—134. Etter krigen i 1864 ble jo hertugdømmene avstått, og numrene ble så brukt i Danmark til nye postkontorer.

Det måtte naturligvis være besværlig med to forskjellige avstemplinger på ett og samme brev, et annulleringsstempel delvis over frimerket og et dagstempel på selve konvolutten. På enkelte steder fikk postkontorene et kombinert dag- og annulleringsstempel (type 3 av ringstemplene). En kjenner slike avstemplinger fra flere steder bl. a. fra Korsør (nr. 37), fra Nyborg (46) og fra Randers (53). Det har særlig vært jernbaneekspedisjoner og postbyråer som har brukt stempler av denne type. Korinth jernbanekontor (139) fikk et slikt stempel så sent som i 1881, og de har vært i bruk til den senere tid, overveiende ved brevsaamlingssteder.

I min samling har jeg på helt brev 8 skilling 1870 avstemplet København med et slikt kombinert stempel. Likeledes har jeg noen enkelte merker som har samme slags stempel uten at det er mulig med sikkerhet å fastslå nummer og sted.

Noe mere sjeldent er det vel å finne en stempelkombinasjon av et stumt stempel og et dagstempel. Sådan kjennes i et hvert fall fra København.

De kjøbenhavnske brevsaamlingssteder fikk tidlig annulleringsstempler av en særegen type, nemlig 3 konsentriske ringer og brevsaamlingsstedets nummer i midten. Slike stempler brukes fremdeles eller har i et hvert fall vært anvendt til den seneste tid. Som et unikum kan nevnes stemplet ved Keitum på Sylt. Det består av 3 konsentriske ringer uten nummer (!).

En kan også komme over merker som er kryss eller strekannullert med blekkstift, blyant, blåkritt

202
 24
 1894
 1234

I min samling har jeg også flere merker av utgaven 1875 avstemplet med et to-ringet annulleringsstempel av gummi. Et slikt har i et hvert fall vært anvendt i København. Hvorvidt det har vært brukt også andre steder, tør jeg ikke uttale noe bestemt om. Adskillige opplysninger og materiale som jeg har bestilt fra København til artiklene om de danske frimerker, er desværre ikke kommet meg tidsnok i hende på grunn av den uforutsette sene postgang. Brevet ovenfor er datert 5/2 1879 (årstallet inne i brevet!). Men slike merker kan ikke være så sjeldne, idet min samling har flere gummistempler, uten at jeg har lagt meg så særlig etter dem. Riktignok har jeg samlet på alle stempelrariteter jeg har kommet over. Det later til at det vesentlig (eller utelukkende?) er merker fra utgaven 1875/79 som opptrer med slike gummistempler. Som før nevnt ble nummeravstemplingen satt ut av bruk i 1884. Men enkelte postkontorer hadde da allerede skilt seg av med nummerstemplene. I Aalborg og Aarhus har visstnok stemplet ikke — eller i hvert fall sparsomt — blitt brukt etter 1875. På den annen side ble nummerstemplet 166 (Humblebæk) og 24 (Helsingør) anvendt mange år seinere, det siste som et reservestempel helt til utgaven 1907 (Fredrik VIII).

torene fikk, var ikke god, og da frimerkene ikke absorberte sverten tilstrekkelig, tvang dette poststyret til å gi frimerkene en lysere farge. Derved forklares de lysere fargevarianter som Danmark nr. 1 viser fra 1853. Noen postkontorer hadde også begynt å bruke en blå stempelsverte, men dette ble strengt forbudt, da denne sverte lett kunde vaskes av.

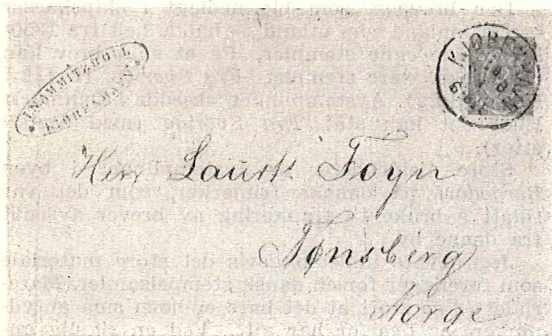
I begynnelsen av 1880-årene fikk postkontorene en helt tilfredsstillende amerikansk sverte, og etter at man i lengere tid hadde prøvet denne, ga poststyret 8. april 1884 ordre om at *frimerkene for framtiden skulde annulleres med stedsstemplene*, og dette medførte naturligvis en betydelig lettelse av ekspedisjonen. I de fleste andre land var denne ordning da allerede innført. Derfor opphørte i det vesentlige bruken av nummerstempeler.

New York

St. Louis

150

Men samtlige disse brevene jeg har av denne type er riktignok utstyrt med firmastempel, og det kan jo være at man i slike tilfeller unnlot å påføre brevene det ellers påbudte stedsstempel utenfor selve frimerket.

Den siste form for annulleringsstempler er de som ble sendt til brevsamlingssteder. Den eldste type besto av tre konsentriske ringer, og i midten av disse stedsnavnet, enten hele navnet når dette var kort, eller forkortet, f. eks. KLH for *Kallehave*, VTOFTE for *Vemmetofte*, SKJBK for *Skjærbæk* o. a. De fleste stempler av denne type forsvinner innen utgangen av 1870-årene. Men et enkelt brevsamlingssted som *Mern* har benyttet sitt stempel så seint som i 1903.

Fra 1864 fikk brevsamlingsstedene nye stempler. Navnet på disse var anbrakt mellom to ringer, og i midten var innlagt et ornament, hvis utseende ble endret med årene. Brevsamlingsstedene har visstnok fremdeles stempler av denne type. Til henimot 1890 var det forholdsvis få brevsamlingssteder som hadde stempler, men fra året 1903 fikk samtlige annulleringsstempler. Det er før fortalt at de kjøbenhavnske brevsamlingssteder fikk annulleringsstempler av en særskilt type.

De eldste stempler var forholdsvis ordinære. Praktisk talt alle stempler fra den eldste til den nyeste tid er utad begrenset av en sirkellinje, i mere sjeldne tilfeller av en oval (f. eks. fotpoststemplet, Købmagergades Postkontor) eller av en dobbelsirkel (f. eks. Bahnhof Rendsburg). Innenfor sirkelen (eller ovalen) kommer så stedsnavnet, trykt i en bue. Innad har stedsnavnet til forskjellige tider ikke hatt noen begrensende linje. Til andre tider har navnfeltet innad vært begrenset av en fullstendig sirkel eller bare en del av en sirkel. Alle disse typer forekommer i den eldste tid, og disse eldste typer hadde alltid årstall og datum. Etter framkomsten av ringstemplene begynner det å bli mere uregelmessig med angivelse av årstallet. I 1860 ble det således bestemt at de større postkontorer som hadde flere postutsendelser om dagen, skulde få utlevert stempler med timeangivelse. Denne ble så plassert der hvor årstallet tidligere stod, og i lang tid framover vil vi ikke finne årstall i stemplene. I begynnelsen av 60-årene ble det også utsendt stempler med et posthorn eller stjerne i stedet for årstall, f. eks. Nyköping med posthorn og Nibe med stjerne. (Et slikt stjernemerke på helt brev avstemplet Nibe har jeg i min samling.) Ved hovedpostkontoret i København var det i bruk en særlig stempeltype hvor datum og klokkeslett var angitt med en pil. Det ble nyttet ved stempeling av kassebrever. Ellers var de kjøben-

havnske poststempler i denne tid helt alminnelige. Postkontoret i Hamburg hadde sine særskilte stempler som muligens går tilbake til 40-årene. Ved holstenske landpostruter ble anvendt et firkantet stempel omkring L.P., forkortet for landpost. Det mangler for øvrig både sted, datum og klokkeslett, har bare et nummer som angir ruten innen distriktet.

Skrifttypen har til forskjellige tider vekslet mellom antikva og blokkskrift.

I 1891 innførtes stempler av den såkalte «schweizertype». På norske stempler av samme type er midtfeltet gjennomskåret av to parallelle linjer, som stanser ved den indre ring. Ved de danske schweizerstempler går linjene på de merker jeg har sett, helt ut til den ytre sirkel.

Ved denne stempeltype blir datum, årstall og klokkeslett anbrakt på et typehjul, som kan dreies loddrett på stemelflaten, og som blir fastskrudd til denne når tallene er korrigeret. Fra først av kunde klokkeslettet bare endres med i times mellomrum, idet timetallhjulene var sammenhengende. Seinare ble dette forhold endret. De to parallelle linjene danner på schweizerstemplet et «mavebelte» tvers over og slik at de dekker ytre og indre stempelring. I dette belte står datum, årstall og klokkeslett, f. eks.: 16.3.10 8—10F, hvilket må tydes slik: 16. mars 1910 kl. 8—10 formiddag (tiden for ombæringen). I de kjøbenhavnske schweizer-stempler ble også klokkeslettet angitt i brøk, f. eks.: 3—1. 07. 7½—7¾. I den øvre sirkelring — over mavebeltet — står stedsnavnet, i den nedre ring finnes en bokstav som angir poststedets art, som: J.B.P.E. (= Jernbanepostekspedisjonen), eller uvedkommende ting som stjerner. I de små segmenter mellom mavebeltet og den indre sirkelring var det fra først av vertikale streker, siden forsvinner strekene. Ved oppgraving av eldre stempel, ble den indre sirkel tatt helt eller delvis bort. Men den indre sirkel kom tilbake igjen, og stempler av denne type har holdt seg til den siste tid. I luftpoststemplet står LUFTPOST i den nedre sirkelring. Stemplene ved postbyråene har rutens begynnelsesstasjon øverst og endestasjon nederst. Slik er det med HOBRO-LØGSTER. Hvis et postkontor i Jylland fikk flere stempler, fikk hvert stempel sitt nummer. Dette nummer står gjerne på en diskret måte i den nedre sirkelring. Ellers var i Danmark slike nummererte stempler ikke i bruk, eller bare unntagsvis. De kjøbenhavnske postkontorer hadde nummererte stempler. Bokstavet B angir at stemplet ble brukt i postkontorets jernbaneekspedisjon. For verdibrev som ikke hadde jevn overflate, og som derfor ikke kunde stemples med et metallstempel, anvendtes et ovalt gummistempel ved kjøbenhavnske postkontorer, f. eks.: Købmagergades Postkontor. Fotpoststemplet har også vært brukt etter statens overtagelse av fotposten. Det framgår av avbildningen i art. II s. 108. Ved Københavns Brevpostkontor var en tid i 1892 i bruk det eiendommelige *urstempel*, som skulde endre seg automatisk som et urverk. Stemplet hadde to tallskiver, en for timetallene I—XII og en for hvert 5te minutt fra 5 til 60. En viser pekte på den rette time og det rette minuttall. Men urverket gikk snart i stå, og det fikk ingen etterfølgere. Ved leilighetsbasarer og leilighetsfester ble anvendt spesielle stempler, noe i likhet med de særstempler postvesenet hos oss har anvendt ved filatelistiske utstillinger. På slike stempler kan vi f. eks.

finne: Velgjørenhedsbazaren i København, International pressekongres, Krigsfangeleir Danmark o. a.

For postekspedisjoner ved jernbanen kan det også i våre dager hende at en postforsendelse leilighetsvis blir avstemplet med et jernbanestempel. Tidligere var dette ikke så sjeldent. Ved de brevsamlingssteder på jernbanen som ikke hadde egne stempler, tillot postvesenet bruken av jernbanens stempel til annullering. Slike stempler kan være ovale eller firkantede med stedsnavnet innenfor ovalen eller firkanten. Stemplet kan også bare bestå av stasjonsnavnet. En som søker etter avstemplinger vil i det hele finne mange kuriøse ting, f. eks. stempel som viser en vekt, et jernbanesignet anvendt som poststempel, gummistempler ved forskjellige brev-samlingssteder, blekkannullering etc.

Den brevpost som ble nedlagt i skipskasser — fra innland som utland — hadde helt fra 1850-årene sine egne stempler. På et slikt brev kan det f. eks. være stemplet: *Fra Sverige*. H. (H=Helsingborg). Avstemplingen skjedde i Danmark. Eller det kan stå: *Fra Sverige* (med årstall etter).

Store sjeldenheter er avstemplinger i byen *Bergedorf* på danske frimerker, som det var tillatt å bruke til frankering av brever avsendt fra denne by.

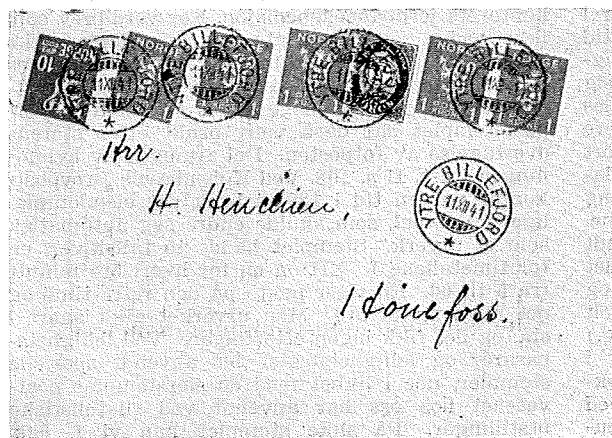
Jeg nevnte innledningsvis det store materiale som foreligger for en dansk stempletsamler. Materialet er så stort at det bare er noen små antydninger jeg overfor har gitt. Ved en rikelig anvendelse av klisjeer kunde stoffet blitt bedre anskueliggjort, men av flere grunner har jeg måttet sløye adskillig klisjemateriale. (Forts.)

Sveits feirer freden

Det ble et nøytralt og ikke et av de krigsførende land som sendte ut de første fredsmærker. Sveits var allerede på pletten de første dager av mai og må vel således ha hatt serien liggende «på lager» i påvente av begivenhetenes gang. Litt mindre kunne jo ha klart seg, selv om «begivenheten» vel var den største på mange generasjoner. En serie fra 5 rappen opp til 10 sv. frc. vil nok føles i filatelistenes pengepunger. England — som kanskje kunne ha vel så god grunn som Sveits til å minnes begivenheten — nøyet seg med et spesialstempel som var i bruk V-dagen og en måneds tid deretter. Men det syntes selv de britiske filatelister var noe lite.

Ufrivillig overfrankering

«— Det stemmer! sa fan han spilte piano.» Denne alm. brev-konvolutten fann eg i ei papirkorg, og eg skal gladelig våge mi einaste skjorte (flistagging!) på at Post-har hala inn mye mynt på kronemerka frå 4. oktober 1940 til dags dato. Men brev-skrivar og postfolk får læra kva kassa-manko tyder.

— Nei, lat konge og krone fylgjast åt! Send «Løvetypene frå 1940» til HELL til feit avstempling! Reis eit høvedlek «Denk-mal» over«Løvene», «typene frå 1940», «Kors og kors» og alt hans vesen! Og rist teutonerruner inn med denne inskripsjon:
Faafengt var dog ej din Fødsel:
Læg deg ned og bliv til Gjødse!

Hønefoss, 20. juli 1945.

Eivind Fossheim

Oppsetning av frimerker

I tidsskriftets nr. 1 og 2/1943 er gjengitt et foredrag om «Oppsetning av frimerker» som jeg holdt ved Grimstad Filatelistklubb's utstilling i oktober 1942. Seinere har jeg også holdt dette foredrag i en del andre klubber, og de mange henvendelser jeg har fått — både muntlige og skriftlige — tyder på at foredraget har vakt interesse. Da Oslo Filatelist-Klub i vinter startet sin studiesirkel holdt jeg også der noen kåserier om oppsetning eller montering av frimerker, samtidig som Odvar Johs. Witzøe holdt et inngående og meget interessant kurs i teksting. Til studiesirkelens møte hadde Oslo Filatelist-Klubs junioravdeling gratis adgang og foruten det juniorene lærte her, har de suget visdom ved Witzøes utrettelige arbeid i junioravdelingene. Han er nemlig O.F.K.s tilsynsmann i disse grupper.

At dette arbeid har båret sine rike frukter viste tilfalle den utstilling som juniorene holdt i våres. De framlagte samlinger vakte berettiget oppsikt og det var mange eldre samlere som gikk «beskjemmet» derfra. Nedenfor gjengis en del albumblad fra samlingene på denne utstilling og fra deltakere i O.F.K.s studiesirkel. En ser hvor ledes sidene er oppbygd etter teorien om det optiske senter, men at denne ikke er slavisk fulgt.

1940

Velysjenhetssalg til inntekt for nødhjelpende i Siebenbürgen som ble gjenfernet med Ungarn i 1940. Symboliske motiver. Utg. av Dr. Sander.

1941

5. januar. Velysjenhetssalg til inntekt for nødhjelpende. Kunstnere: billedhogger, musikk, maleri og diktning. Utgitt av Georg Kancsics. Ettagel.

Side fra juniorsamleren Bjørn Isaksens spesialsamling av Ungarns frimerker.

1922 - 1924

DEFINITIV UTGAVE

Merkene viser: 1. Flammesverd. 2. Kart over Irland. 3. Keltisk kors. 4. Våpenet for de 4 provinser: Munster, Leinster, Ulster & Connaught. Vannmerke & Tagget. 15-14 ~ Plater fra London ~ Trykk: Dublin.

1934

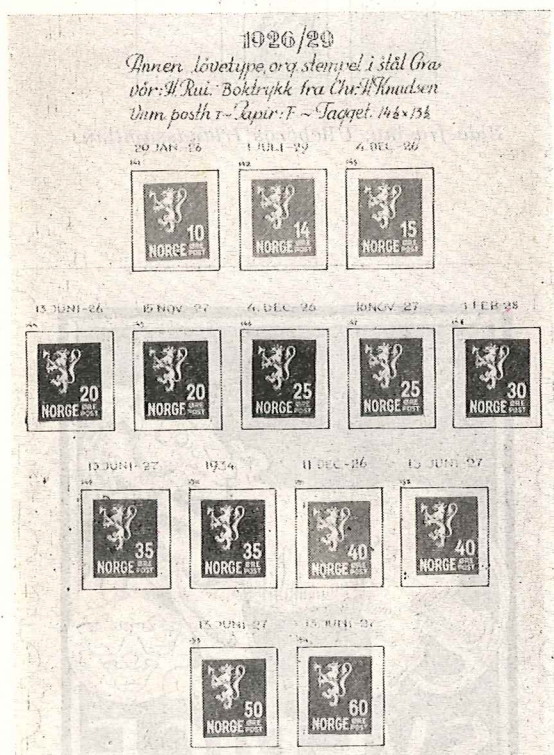
Som ovenstående, men 2-sidig tagget

Side fra ing. Ullebergs Irlandssamling.

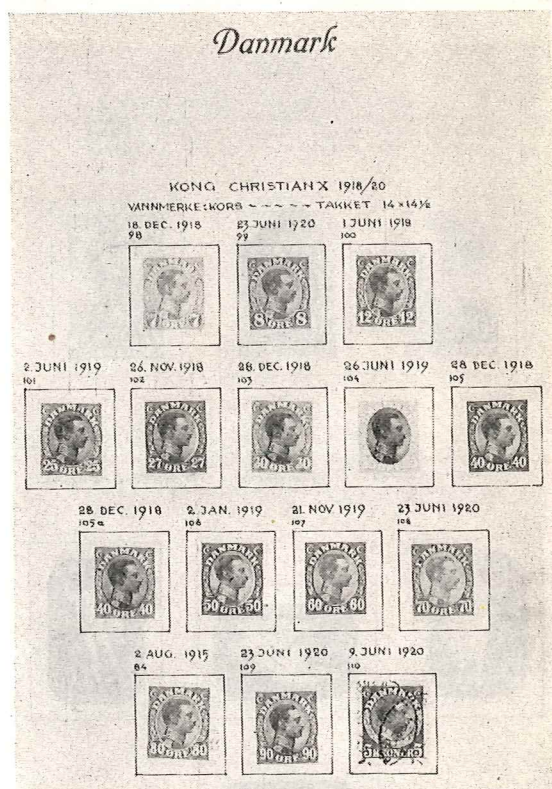

Titelside til Sverre Thuves Sverigesamling. — Et praktverk!

Titelside og albumblad
fra Jørgen S. Stouslands Norgesamling

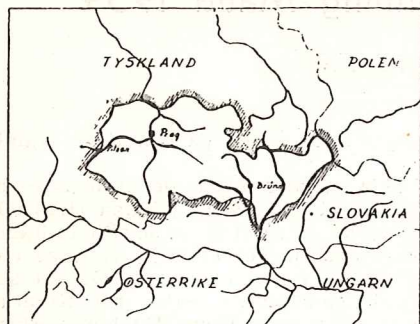
Deltagerne i studiesirkelen fikk også forskjellige «hjemmearbeider» i montering. Et av disse var å sette opp de svenske postjubileumsmerker fra 1936, ialt 15 merker. Denne serie er ganske interessant

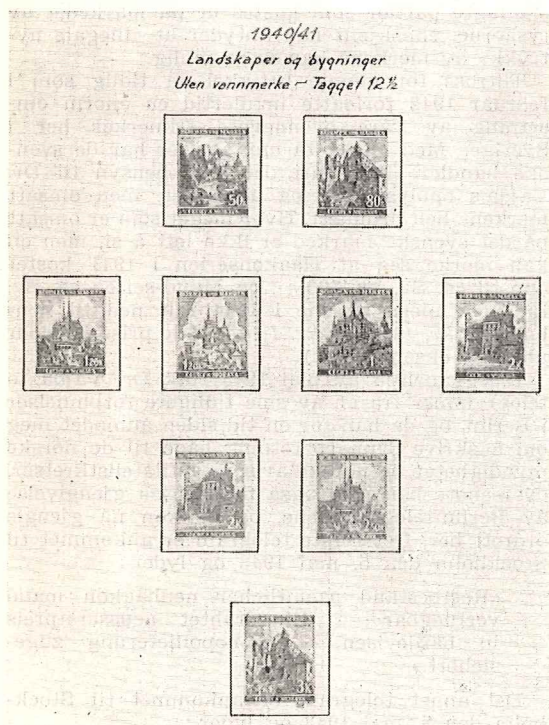
Titelside og albumblad
fra Jørgen S. Stouslands Danmarksamling.

idet 5, 10 og 15 øres verdiene forekommer i både 4-sidig og 2-sidig takking. Oppgaven var da å plasere merkene slik på arket at de tar seg best ut. Tidsskriftets lesere skal nå få anledning til å

BÖHMEN OG MÄHREN

ČECHY A MORAVA

Titel og albumsblad fra juniorsamleren
Sverre Thuves Böhmen og Mähren-samling.

løse den samme oppgave. Ta for Dem et albumblad og tegn opp hvorledes De vil plasere merkene. Send ikke inn ark med merkene på, men angi verdiene i de opptegnede ruter. Hvis De ønsker det kan De også «tekste» arket. Teksten må da inneholde følgende opplysninger: Utgivelsesår, foranledningen til utgivelsen, trykkmetode, takking.

Oppgavene sendes til redaktøren, postboks 46, Høvik, innen 1. oktober. *Vedlegg svarporto.*

I et seinere nummer vil bli offentliggjort de løsninger som en i studiertesirkelen fant var de heldigste og muligens også en del løsninger fra lesernes side.

Jarle O. Stensdal.

NORSK
FILATELISTFORBUND
1931

Meddelelser fra FORBUNDET

Tidsskriftets ekspedisjon

Nå mister vi også vår forretningsfører. Hr. Hans E. Matfeld som har fungert som sådan, overtok dette arbeid i sin tid på de samme premisser som Stensdal overtok redaktørstillingen og nå fastholder han bestemt at han vil slutte fra 1. september.

På vegne av Forbundet framfører jeg en varm takk til hr. Matfeld for det store arbeid han har utført for Forbundet, alt er nå i eksemplarisk orden og det blir en lett sak for etterfølgeren å overta arbeidet.

Stillingen som forretningsfører averteres i dette nr. av tidsskriftet og interesserte anmodes om snarest å sette seg i forbindelse med undertegnede. Det er intet i veien for at redaktør- og forretningsførerstillingerne kombineres.

Oslo, 20. juli 1945.

NORSK FILATELISTFORBUND,
Per Gellein.

Eksport av nasistiske frimerker

Man tillater seg å meddele at det heretter ikke vil bli tillatt utførsel av de frimerker som er utgitt under nasistytet i propagandaøymed eller med tilleggsverdier til inntekt for nasistiske formål.

Det gjelder de merker som av Poststyret nå er erklært ugyldige for frankering, nemlig:

N.kat. nr 254	Hålogaland 1941.
» 259	Den norske Legion 1941.
» 300—301	Quisling (1-2-1942) 1941.
» 306	Rikstinget 1942.
» 309—310	Eur. Postforening 1942.
» 318	Frontkjemper 1943.
» 319—321	Landshjelp 1943.
» 322—324	Krigsforlis 1944.
» 325	Nordsjøflyging 1944.
» 326—329	Landshjelp 1944.

Videre samtlige merker overtrykt med bokstaven V (N.kat. nr. 261—293) og samtlige tjenestemerker med solkors (N.kat. nr 48—58).

Oslo, 14. juli 1945.

NORSK FILATELISTFORBUND,
Per Gellein.

Autoriserte frimerkehandlere

Autorisert handler nr. 21 Carlo Sparling, er fratatt sin autorisasjon som frimerkehandler da han ikke oppfyller de fordringer som kreves.

Oslo, 15. juli 1945.

NORSK FILATELISTFORBUND,
Per Gellein.

Frimerkeutgavene kong Haakon 1937 og dronning Maud 1939

Av ARNSTEIN BERNTSEN

Det er spesielle forhold vedrørende disse frimerkeutgaver som det antagelig kan være grunn til å se litt nærmere på. Etterat merkene ble satt ut av kurs i september 1940 av de tyske naziokkupanter i Norge, og endog forbudt omsatt i ubrukt stand fra frimerkehandlerne, ble restbeholdningene beroende hos Poststyret såvidt en kan se i sin helhet beslaglagt av tyskerne.

Seinere ble antagelig store mengder sendt til Tyskland for å omsettes derfra, og de skandinaviske frimerkehandlere har fått adskillige tilbud i de etterfølgende år. Om de beslaglagte merker er omsatt av nazimyndighetene og/eller av nazistiske privatpersoner eller firmaer, kan det vel være vanskelig å føre noe bevis for, men det er en annen side av saken som gjør at det kan være grunn til å få den diskutert, og det er spørsmålet om *hvorvidt de tyske nazister også er gått til trykning av nye opplag av disse merker*. Dette har ikke bare almen filatelistisk interesse, men har også interesse ved bedømmelsen av de tyske nazisters framgangsmåte i de okkuperte land. Jeg skal forsøke å belyse forholdet etter det materiale jeg har kunnet framskaffe her i Sverige.

Ettersom det i filatelistkretser ble klart at okkupantene også grep inn på deres område, begynte en å bli forsiktig, og å undersøke hvorledes det forholdt seg med opplag av forholdsvis gode merker som plutselig ble kastet ut på markedet i store partier. Tyskerne fant nok av leiesvenner som vilde låne seg til slike transaksjoner, både i krig- og ikkekrig-førende land. Tilbud på nevnte beslaglagte opplag kom på denne måten ut til frimerkehandlerne i nesten alle europeiske land. I siste instans kom det da an på både handle og samle om de øydet svindelen, og ville stille seg i klasse med svindlerne.

I 1941 og begynnelsen av 1942 begynte tyskerne for alvor å slå mynt på frimerker, som de hadde satt ut av kurs og beslaglagt i de okkuperte land. I «Nya Dagligt Allehanda» for 6. feb. 1940 tar Dr. Imre Vajda (firma A/B Harry Wennberg) kraftig til orde mot denne svindel. Hans eksempler angår denne gang vesentlig utenskandinaviske frimerker, men det har også sin interesse å høre litt om disse.

Først nevner han 1½, 4½ og 7½ Gulden, Holland 1929, hvis nominalverdi i fredstid svarte til Sv. kr. 28,— og som nu omsattes for Sv. kr. 10.— (i partier). Han fastslår at papiret og taggingen er forskjellig fra de merker som utsendtes av den hollandske regjering 1929, og antyder at de nu offererte merker sansynligvis er *nytrykk fra originalplatene*. (Jeg vil kalle det illegale nytrykk). Og han nevner også Dronning Wilhelm-merkene, som tildels ble frambudt i fantastisk store mengder, og herunder også *utaggede varianter*, som tidligere ikke er kjent. Han avbilder en slik 4-blokk i avisen og retter en kraftig advarsel til de svenske samlere, samtidig som han pointerer at hans firma hverken kjøper

eller selger noen av de på den tiden frambudte partier.

Dr. Vaja nevner også de italienske besetelsesmerkene i provinsen Ljubjana (Laibach) — med overtrykk — og at et av de største italienske frimerkefirmaer mener at 90% av disse merker er forsynt med falske overtrykk. Og det samme skal gjelde forskjellige serier fra Kroatia. — Angående våre egne Kong Haakon-merker fra 1937 (pålydende kr. 9,50 pr serie) og Dronning Maud-merkene fra 1939 sier han at de no frambyr i Sverige i store kvanta, sistnevnte serie endog i tusentallspartier. Men han mener vistnok på det tidspunkt at det kun dreier seg om de beslaglagte partier som kastes ut på markedet av tyskerne, ennskjønt han antyder at «illegale nytrykk» av merkene kan være mulig.

Tiltross for nevnte artikkel så tidlig som i februar 1942 fortsatte imidlertid en enorm omsetning av våre ovennevnte frimerker her i Sverige. Med meget få unntagelser har de svenske handle ikke tatt det spor hensyn til Dr. Vajda's opplysninger og advarsler, men omsatt merkene helt ordinært. Hvor meget som er omsatt på det svenske marked er ikke lett å si, men en kan merke seg at Haakonserien i 1941 kostet opp til ca. Sv. kr. 100.—, og Maud-serien ca. Sv. kr. 8.—, mens seriene i 1944 falt ned til henholdsvis kr. 12,— og kr. 1,50! (Alle priser gjelder ubrukke eksemplarer.).

I begynnelsen av mai 1943 fikk Dr. Vajda to telegrammer fra en av sine tidligere forbindelser i Berlin, og da han for en tid siden anmodet meg om å skrive denne beretning både til de norske myndigheter og norske aviser og filatelistkretser, oversendte han meg også fotografisk gjengivelse av Berlin-telegrammene, og de kan nå gjengis ordrett her. Det første telegram er ankommet til Stockholm den 5. mai 1943 og lyder:

«Restbestand saemntlicher neuhaakon maud veruegbar — dringdrahtet aeusserstpreis in bardevisen — monopollieferung zugesichert.»

Det annet telegram er ankommet til Stockholm den 8. mai 1943 og lyder:

«Auflagenhöhe neuhaakon 100 000 fuenfkronen — davon vernichtet 25,000 — zur veruegung ausschliesslich fuer ausland 30,000 — druckplatten vernichtet — orientierungspreis 15 mark.»

Begge telegrammer er undertegnet «Brieneuver». Telegrammenes innhold burde tale for seg selv, og Dr. Vajda uttaler i et intervju med «Afton-tidningen» den 17. mai 1943 bl. a.: «Ockupationsmakten i Norge försummar inta at sätta in sin kraft på alla tänkbara områden. De frimärken som vi publicerar i anslutning til denna intervju (avisen avbilder en Maud-serie), voro samtliga i bruk före ockuperandet av Norge. Nu har emellertid tyskarna förklarat at de inte får användas för postala ändamål. Man anser nämligen från

tysk håll att de göra propaganda för den av hela det norska folket avhållna kungafamiljen. Men saken har också en annan sida — man har icke förbjudit märkena som filatelistiska objekt.»

Han kommer ennvidere tilbake til sine tidligere uttalelser om de hollandske Wilhelminamerkenes, og mener videre nå å kunne bevise at det foreligger «illegale» nytrykk av våre Haakon og Maud-serier. Han bekrefter at han er blitt tilbudt 100,000 serier kong Haakon plus 50,000 serier kong Haakon 1918, pluss ennu større kvanta dronning Maud 1939, og mener at de frambudte kvanta er bevis for at det ikke kan dreie seg om «erobningsmerker», da de opprinnelige opplag fra det norske Postverk (spesielt 5 kr. Haakon 1937) var mindre. Han uttaler: «Med sikkerhet kan vi også försäkra att tryckplåtarna fanns kvar i Norge vid ockupationen» Og han gjentar sin tidligere advarsel til de svenske filatelister.

Dr. Vajda lot ennvidere endel av de nyankomne Haakon-merker grundig undersøke av en ekspert, og han kom til det resultat at trykkfargen var av tysk opprinnelse, mens man hadde forstått at originalmerkene var trykt med sveitsiske farger. Han førte nå opp to opplag av merkene i sitt firmas katalog, hvorav nytrykket ikke var priset, eller uhyre lavt priset.

Imidlertid har jeg seinere gjennom konferanse med firma Emil Moestue A/S, Oslo, fått opplyst at de seinere års dyptrykkmerker er framstilt med tyske farger fra et firma i nærheten av Dresden, og en kan da ikke tillegge ovennevnte fargeundersøkelse større betydning i spørsmålet nytrykk eller ikke nytrykk. — Derimot mener samtidig Oslo-trykkeriet med sikkerhet å kunne si at platenes diapositiver er oversendt til Postverket, og det er således intet til hinder for at tyskerne har ført disse til Tyskland for å lage nye opplag av merkene. Dertil må en tillegge ovennevnte telegrammer stor betydning, og vel også ta hensyn til Dr. Vajda's meddelelser om uten-skandinaviske merker. Hvorvidt tyskerne også har stjålet merker, f. eks. prøvetrykk, fra de okkuperte lands postarkiver, vet jeg ikke, men på denne måten kan jo eventuelle «utannede varianter» dukke opp på markedet.

At de tyske nazister — foruten å stjele de beslaglagte restlagre for å berike seg selv — også er gått til den ytterlighet å produsere «illegale nytrykk» (eller skal vi si forfalskninger, selv om kanskje originalplatene er benyttet?), forbauser vel ikke noen av oss. Og at nazistene ved en slik handling har tilsmusset en av den tyske befolknings største hobbyer, tror vi vel også gjerne — etter det kjennskap vi nå har til deres fordervede forretningsmoral og framgangsmåter

forevrig. Jeg vil derfor håpe at det snarest mulig anstilles undersøkelser både hos norske og tyske myndigheter, eventuelt også hos trykkerier og frimerkehandlere som kan komme i betraktning for å bringe klarhet i denne sak. Norsk Filatelistforbund vil også sikkert gjerne stille seg til disposisjon.

Hvis nytrykk av Haakon serien 1937 er utført i f. eks. et normalt opplag på 100 000 serier, vil dette si en svindel på kr. 950 000,— nominelt, mens verdien filatelistisk sett er større, under forutsetning av at nytrykkene ikke kan skilles ut fra originalene og kun kan fastslås ved hjelp av opplagstallene. Og hvis nytrykk med bestemthet kan påvises, bør vel merkene frankeringsgyldighet framdeles være annullert.

Stockholm, 22. juni 1945.

Arnstein Bernsten.

*

Vi har forelagt foranstående interessante artikkel for hr. frimerkeforvalter Sundal som uttaler at Frimerkeforvalteriet under hele krigen har hatt originalplatene til disse merker i sin varetakt og at det således er helt utelukket at tyskerne har kunnet foreta nytrykk fra disse plater. Etter hr. Sundals mening skulde det også være overflødig å foreta en slik nytrykning all den stund det opprinnelige opplag var såpass betydelig.

Av de beholdninger frimerkeforvalteren hadde stjal tyskerne følgende antall:

Kong Håkon merkene:

Kr. 1,—	1 724 352 stk.
» 1,50	363 238 »
» 2,—	465 793 »
» 5,—	179 144 »

Dronning Maud merkene:

10+5 øre	770 693 stk.
15+5 »	803 025 »
20+5 »	685 866 »
30+5 »	812 588 »

En må imidlertid være oppmerksom på at oppgavene for kong Håkon merkene omfatter både utgaven 1910/18 og 1937. Der er ikke mulig med bestemthet å fastslå antallet for hver utgaves vedkommende, men det er ikke usansynlig at det tilbud på 50 000 stk. kr. 5,— fra 1918-utgaven som er nevnt i det tyske telegram også kan dekkes fra de i Norge stjalne beholdninger.

Hr. Sundal meddelte tilslutt at en nå gjennom Allied Forces Head Quarter skulde forsøke å få fatt i de tyskere som har hatt med disse merker å gjøre for å få nærmere opplysninger.

Norske frimerkers priser

Et svar til herr Bjarne Gundersen

Jeg har lest Deres artikkel i Norsk F.T. nr. 5 under ovennevnte tittel, og tillater meg herved å imøtegå denne da jeg på flere punkter finner den meget misvisende. Da jeg har vært med i Katalogkomiteen for «Norgeskatalogen» de siste 2 år, skylder jeg å opplyse at mitt innlegg intet

har med komiteen å gjøre, men er av helt privat art.

De første 3 avsnitt i Deres artikkel — Deres innledning — var saklig oppbygget og lovet virkelig meget godt for det etterfølgende, men når De deretter går over til diskusjon av vårt fri-

merkemarked under den forutsetning at det virkelig har eksistert *et kontrollerbart marked* her hjemme under krigen, så forbauser dette meg meget. Og når De gjengir meningen av et bestemt avsnitt i forordet i en katalog, så bør jo dette gjengis i sin helhet, slik at en får den riktige sammenheng, ellers vil det lett kunne misforståes. Katalogen angir i dette tilfelle *grunnen* til at det er vanskelig å gi *et bilde av markedsprisene*, nemlig den store *pengerikelighet*, og det er der vi er ved kjernen! Og det er heller ikke det samme å lage en samlerkatalog, som å lage en håndbok, — ikke i den forstand filatelistene forstår det!

Angående byttegrunnlaget så mener De at en del av de norske frimerker selges langt over katalogens priser, og f. eks. andre til og med under disse, og mener at byttegrunnlaget derfor ikke er korrekt. Hvis De dermed mener det innbyrdes byttegrunnlag de norske merker seg imellom, så skal jeg tildels være enig, men her spiller ovennevnte faktor: *pengerikeligheten* sterkest inn. Jeg selv oppfatter imidlertid byttegrunnlaget viktigst overfor utlandet, i en tid som den vi nu har hatt, og i det tilfelle tror jeg at prisforholdet skulle være ganske bra.

Det er ganske bemerkelsesverdig i hvilken utstrekning de norske samlere og handlere har hatt anledning til å foreta bytte med utlandet i krigstiden. Vår Byttekontroll vil ganske sikkert kunne oppgi meget imponerende tall fra denne virksomhet. Og jeg tror at den prispolitikk, som har vært ført av O. F. K. har vært meget heldig, mens jeg er like sikker på at utlandet *vilde reagert meget sterkt* om klubbens katalog hadde våget å føre opp tilnærmedesvis de priser som fra tid til annen har vært betalt av ukyndige samlere eller av jobbere og spekulanter.

Vi kunde i de første krigsår tydelig merke at de svenske og danske kataloger lå avventende overfor de norske priser. Disse steg jo i løpet av de tre første krigsår til gjennomsnittlig det 3-dobbelte av førkrigsprisene, — men omtrent på dette nivå *ble de stabilisert*! Og en ser nu at de svenske og danske kataloger har fulgt etter, og dette har kunnet skje *nettopp av den grunn*! Jeg er også sikker på at de ikke hadde gjort det hvis de norske merker hadde fortsatt deres stigning «etter markedet». Idag ligger prisnivået for norske merker meget bra an i Danmark og Sverige, og det er håp om at vi vil slippe å se noen større nedgang med det første, kanskje untatt enkelte spekulasjonsserier.

Jeg vil da også nevne, at de vanlig kurserende norske merker fra 1944/45 fort vekker blir solgt til svenske handlende for $\frac{1}{4}$ -part og $\frac{1}{2}$ -part av sitt *pålydende*. Samtidig kunne en se at et vaktert 3 skill eller 12 øre mattgrønn oppnådde ca. kr. 90,— (norsk katalog ca. kr. 150,—), mens et 20 øres dyptrykk med omvendt V oppnådde ca. kr. 5 å 600,— (norsk katalog ca. kr. 400,—). Dette kan en vel kanskje også si er et misforhold?

Etter Deres 2. avsnitt i 2. spalte mener De øyensynlig at de norske merker står ugunstig i forhold til f. eks. svenske og danske, men her tror jeg sikkert at De tar meget feil. Vi har nemlig de samme faktorer å regne med i våre naboland som her hjemme (især Danmark), og om svenske kataloger angir et 3 skill banco til ca. kr. 800,— så kan det allikevel bli betalt med 1000,— eller 1200,—, alt etter *kvaliteten*. Og på samme måte kan i Danmark betales kr. 200,—

eller 250,— for et 2 R. B. S., selv om dette angis i katalogene til 150,— eller 175,—, likeledes etter *kvaliteten*. Sannsynligvis har vi her hjemme omtrent samme forhold med vår 4 skilling løve, 3 skill og 12 øre mattgrønn, også i forhold til *kvaliteten*. Og herom finns det spesiell anmerking i «Norgeskatalogen».

I siste avsnitt i spalte 2 fremhever De at de norske merker vil bli gjenstand for en *dobbelt nedgang* hvis en sådan kommer, og her tror jeg atter De tar meget feil. Hvis jeg alene skulde bestemme en prispolitikk i en tid som den vi nu har hatt, så vilde jeg også slutte meg til den politikk som har vært ført, — nemlig å holde katalogens priser *vesentlig under de kunstige «markedspriser»* (eller skal vi si «svartebørspriser»?). Og på samme måte vilde jeg i en eventuell nedgangsperiode hevde, at en samlerkatalog bør holde prisene *sterkt i overkant* av markedet! En slik politikk mener jeg best vil tjene samlernes interesser, mens det er meget sannsynlig at handlerne vil være misfornøyd med dette, — ja, det har faktisk vist seg *at de er det*! — Nu av hensyn til salget, — senere av hensyn til innkjøpet!

Og det er en såkalt gruppe filatelistar til, herr Gundersen, som vil være — og er — misfornøyd med en slik politikk, og det er den store skare av «krisebetonte småhandlere», en gruppe som i etterkrigsårene heldigvis vil forsvinne, — og sist men ikke minst: *jobberne og spekulantene*! Det er disse grupper, — som nu har plassert sine kontanter forlengst, — som idag kanskje er mest misfornøyd med at prisene ikke farer til himmels. Og det kan være nyttig å se spesielt på disses innflytelse på vårt kunstige frimerkemarked under krigen, — jeg vil si: *meget uheldige innflytelse*!

En privatmann, som ønsket å plassere etpar eller kanskje 3 å 4 tusen kroner i frimerker (likegyldig om pengene var «krigsfortjeneste», eller om han ønsket å sikre seg en liten sum for det tilfelle at kronen skulde tape meget av sin kjøpekraft), vilde kanskje ikke være så forferdelig nøye med kvaliteten, men se mere på hvilke priser han måtte betale. Denne kategori har derfor neppe vært videre farlig for filatellien. Men: En privatmann som ønsket å plassere 1 eller 2 hundre tusen kroner i frimerker, rådførte seg antagelig først og fremst med en ekspert, og lot kanskje også en sådan kjøpe inn alt han skulde ha mot en viss provisjon. Derigjennom opnådde denne spekulant (og så store «løse» beløp var vel i 99 av 100 tilfelle urettmessig krigsfortjeneste) å få en høy kvalitet på sine merker, men samtidig tok han praktisk talt *intet hensyn til hvor meget han måtte betale*!

Det er denslags karer som har hatt sjansen til å få ødelagt våre markedspriser, herr Gundersen. Hvis det var nødvendig kunde det nevnes konkrete eksempler på slike hendelser, men jeg tror igrunden at også De skulde kjenne endel til forholdet, De har kanskje bare glemt å gjøre bruk av resonnementet i Deres artikkel! Og derfor tar De så grundig feil i Deres sluttrepplikker med hensyn til spekulantene. For disse har nettopp hatt *beklagelig stor innflytelse på prisene her hjemme*, og det er helt feil når De påstår at disse vesentlig har måttet holde seg til nyere emisjoner. Disse spekulanter har på grunn av sin pengerikdom også vært istand til å kaste seg over det som har vært på markedet

av førsteklasses saker, — i tillegg til de nyere emisjoner. Og det kanskje i langt større utstrekning enn De øyensynlig tror, det vilde kanskje kunne kontrolleres hvis en gikk igjennom noen av salgslistene fra auksjoner og anbudsauksjoner, og opgaver over større privatsamlinger, som har vært omsatt her helt fra krigens begynnelse og til midten av 1944.

En kategori som en heller ikke skal glemme, er de handlende selv, det være seg grossister eller detaljister, og hvorav størsteparten har vært interessert i å selge bare «passelig meget», men ellers helt sikkert har lagt an på å sikre sin forretning en skikkelig varebeholdning til etterkrigstiden! — Et viktig bevis ennå for at våre krigsmarkedspriser virkelig var kunstige, danner det faktum, at virkelig gamle samlere i stor utstrekning har liggende *glimrende beholdninger* av gode norske merker av fin kvalitet! Hos flere av disse er det ikke tale om f. eks ett eller to eksemplarer av 3 skill eller 12 øre mattgrønn,

(ved siden av ordinære ting), men 10 eller 20, — ja, opptil 60 eller 70 eksemplarer av disse kostbare merker. Det er bare det, at de ikke har villet selge! Men når denslags slippes ut igjen — i tillegg til spekulantenes lagre — er det mer enn nok for våre virkelige samlere både her og ute, — og til anstendige priser!

Det er neppe en klubbs oppgave «å straffe spekulantene på pungen», som De kaller det, — det er det ganske sikkert andre som greier, — og det har heller ikke vært meningen hverken i O.F.K. eller i andre norske klubber, men det er *klubbens absolutte plikt* å vise deres medlemmer hvorledes de skal samle frimerker og gi råd med hensyn til hvilke priser som bør betales! Og det er min overbevisning at det ikke er noen fare for at norsk filatelistisk prispolitikk under krigen skal gjøre landets frimerker mindre ettertraktet i utlandet, — nei, tvertom!

Oslo, 18. august 1945.

Arnstein Berntsen.

Arnstein Berntsen,

formann i Oslo Filatelist-Klub, måtte flykte til Sverige

På møte i O.F.K 6.8.45 ga han medlemme følgende redegjørelse

Slutten av 1944 var meget spennede for oss alle, men klubbens siste møte i året, den 18. desember, ble dessverre det siste jeg hadde gleden av å lede, for tidlig den 21. desember hjemsokte gestapo min leilighet. De fikk imidlertid ikke tak i meg da jeg ikke bodde hjemme, men i begynnelsen av januar måtte jeg på Milorgs ordre dra til Sverige med min familie.

De dager jeg lå i dekning her i byen, benyttet jeg mest mulig til konferanser med mine styremedlemmer Jacobsen, Jensen og Torgersen, og alle klubbens saker som var i min besiddelse, ble overlevert. For også i størst mulig utstrekning å beskytte klubben mot overgrep fra Nasjonal Samling og tyskerne, avhendet jeg klubbens verdipapirer i Oslo Sparebank og anbrakte dem i en hemmelig bankboks gjennom vårt medlem fondsmegler Jeppesen. Hva angår Husfondets midler, så var det ordnet med fellesfullmakt for Jacobsen, Aarøe og meg, og da nå de to sistnevnte falt bort og styret var blitt meget fåtallig, fant styret

det riktigst å innvie Dunér og Thune-Larsen i det som forestod, uten at detaljer for min egen situasjon ble diskutert.

Etter at disse forsiktighetsforanstaltninger var tatt hadde jeg konferanser med Jensen angående klubbens regnskaper, og deretter avfattet jeg klubbens årsberetning. Denne ble levert direkte til Jacobsen et par dager før jeg reiste, og med et par små rettelser og tilføyelser var det den som ble lest opp ved klubbens generalforsamling i februar i år. Ifølge overenskomst vil den nå bli undertegnet også av meg, — forståelig nok har mitt navn ikke kunnet stå der tidligere.

Som bekjent var landsforrederen Egil Hauglid medlem av mitt styre, og han hadde vært styremedlem fortløpende siden 1937. Jeg vil på vegne både av mitt og de tidligere styrer, og til beroligelse for klubbens medlemmer, erklære at han var absolutt passiv ved de par styremøter som han deltok i. Den siste tid ble han overhodet ikke innkalt til disse. I samme forbindelse vil jeg nevne at klubbens diplomer for 25 års medlemskap for 1944, som egentlig skulde undertegnes av det samlede styre, ble forandret slik at kun formannens underskrift kom med. Jeg traff muntlig overenskomst med tre av styremedlemmene om å ta dette skritt for å slippe Hauglids navn på diplomene.

Hva angår mitt arbeid i Sverige, utenom legasjonsjobb, så håper jeg at mine filatelistiske kontakter i de 3 store Stockholmsklubber, i Riksorganisasjonen, i Frimerkets Dag og i Postmuseet skal kunne bringe oss megen glede i framtiden. Vår klubb er atter fri for politisk press. Vi kan diskutere hva vi vil uten å risikere å bli satt fast, uten landsforrædere som hindrer vår yttingsfrihet, vi kan føre våre ideer videre med ett for øye: «Pro Philatelia».

Jeg er hjertelig glad over å se dere alle igjen

i god behold og vil herved rette en hjertelig takk både til mitt styre, tillitsmennene og klubbens medlemmer forøvrig, som ved sin lojalitet og nasjonale innstilling førte klubben heldig gjennom det siste krigså, og som ved sin opptreden på vår generalforsamling i februar i år bidro sitt til at denne ble avviklet så rolig som den ble.

Til sist vil jeg på vegne av mitt styre rette en takk til Jeppesen, Dunér og Thune-Larsen for den hjelp de ytet da jeg måtte forsvinne, og jeg håper at også medlemmene forstår å sette pris på denne.

Jeg vil anmode om å få beskjed med en gang, for det tilfelle at noen av medlemmene skulde ha noen innvendinger å gjøre mot mitt styres handlemåte, slik som foran anført.

Reffelser:

Henrik Dethloff og Justus Anderssen

I Tidsskriftets nr. 4. for april 1945, side 78 note 1, er det dessverre en feil som skyldes det nyttede kildemateriale. Kong Edward VII er her oppgitt å ha vært president for The Royal Philatelic Society inntil 1910. Riktignok var kong Edward en meget aktiv herre, men frimerker har han neppe befattet seg med. Hans sønn derimot, Georg V, var en meget framstående filatelist. Det var ham som var president for The Royal Philatelic Society inntil han etterfulgte sin far på tronen i 1910. Den engelske kongeverdighet kan ikke forenes med slike private gjøremål, og han måtte derfor trekke seg tilbake. Men helt til sin død var kong Georg en meget god støtte for de engelske filatelister, og en ivrig samler.

Det er også endel trykkfeil i artikkelen, men ikke av verre art enn at enhver oppmerksom leser vil oppdage den rette sammenheng. «Fortegnelse over Henrik Dethloffs og Justus Anderssens filatelistiske arbeider.» — Tidsskriftets nr. 6 for juni 1945.

I denne fortegnelse er det endel trykkfeil. Jeg skal her nevne noen av de kjedeligste.

Under nr. 35 på side 129 står: a. *Ett norsk färgfeltryck?* Svenskt Filatelistisk Tidsskrift, 1926, s. 89. — skal være: a. *Ett norsk färgfeltryck?* Svensk Filatelistisk Tidsskrift, 1926, s. 89.

Under nr. 44 på side 129: *En svensk raritet.* (15 øre fiolett, kong Gustaf i profil, 1922-25) er henvisningen falt ut: N.F.T. 1927, s. 170.

Under nr. 56 på side 130 står i siste linje: s. 176 og 1930, Vol IX, 1930, s. 26, — skal være: s. 176 og Vol IX, 1930, s. 26.

På side 131, annen spalte, er det snudd opp ned på overskriften. Den skal være: *Justus Anderssen og Henrik Dethloff.*

I samme spalte, under nr. 5. a. skal det stå anførselstegn foran Norway, altså «Norway 1877-1893».

Jeg har selv ikke fått anledning til å lese korrektur på foran nevnte artikkel og fortegnelse, så redaktøren får selv ta skylden for trykkfeilene, idet mitt manuskript var i orden; men Stensdal har jo vært ute i hardt vær før, så han står vel støyten. *Viggo Dunér.*

Våre forgjengere

Det første filatelistiske tidsskrift som utkom i Norge var visstnok «Nordisk Frimærkeblad». Dets første nummer så dagens lys den 31. juli 1886 i Arendal. Fra 15. desember 1888 ble bladet utgitt i Skien, men kort tid etter gikk det inn. Noen år senere, i 1892, ble det startet en «ny rekke» og fra 1. januar 1893 ble dette antatt som organ for Kristiania Filatelist-Klub. Ved starten av «Nordisk Filatelistisk Tidsskrift» fra januar 1894 gikk «Nordisk Frimærkeblad, ny Række» inn i dette.

Senere er det gjort flere forsøk på å skape et norsk filatelistisk tidsskrift, men alle har måttet oppgis etter en ganske kort levetid. Det første var «Norsk Frimerke-Revy» som begynte å utkomme i Risør i 1921 under redaksjon av Sigurd Dahl. Et annet forsøk var «Den norske Filatelist» som utkom i Oslo i 1923 under redaksjon av Reid. Johansen. Det siste forsøk ble gjort så sent som i 1935 da «Le Cap Nord» så dagens lys i Trondheim under redaksjon av R. Falck-Larsen.

Av de tre sistnevnte blad har dette tidsskrifts redaktør følgende nummer:

Norsk Frimerke-Revy, nr. 5 — 1921 (des.)

Den norske Filatelist nr. 1 til og med 8, 1923.
Visstnok en komplett årgang.

Le Cap Nord, nr. 1, 2, 4, 5, 7 og 8 — 1935.

Redaktøren er interessert i kjøp av manglende nummer og mottar gjerne opplysninger om disse bladers redaksjoner, utgivelsessteder opplag og levetid etc. Hvis noen kjenner til andre frimerkeblad som ikke er nevnt her, bes også opplysninger herom velvilligst sendt redaksjonen. St.

Møtereferater fra FORBUNDSKLUBBENE

D'herrer Sekretærer bes sørge for å sende inn referatutdrag omgående. Referatutdragene må være kortfattede, og skal være Redaksjonen i hende senest 10. i hver mnd. Sterkt forsinkede referater kan ikke påregnes inntatt.

Kristiansands Filatelisklubb

avholdt styremøte den 19. juni 1945 og ekskluderte følgende nasser av klubben:

Kjøpmann Olav Grude-Nilsen,
Eiendomsmegler Georg Stray.
Disponent Th. Hanisch jr.
sbf.

Sarpsborg Filatelisklubb

Tirsdag 6. mars holdt klubben sitt 60. medlemsmøte i Håndverkeren.

Formannen ledet møtet. Der var 33 medlemmer til stede.

Formannen i Fredrikstad Filatelisklubb var også kommet på besøk.

1. Protokoll fra forrige møte ble referert og vedtatt.
2. Formannen redegjorde for forskjellen på Centraltrykkeriets og Knutsens frimerke-utgaver ved hjelp av tegninger.
3. Fredrikstad Filatelisklubs formann, hr. Caspersen, overbrakte en hilsen fra sin klubb og innbød våre medlemmer til deres neste møte mandag den 19. mars. Deretter supplerte han formannens redegjørelse med mange gode opplysninger. Han skjenket også et par gevinster til den etterfølgende utlodning.

*

Det 61. møte i Sarpsborgs Filatelisklubb ble avholdt i Håndverkeren tirsdag den 20. mars.

Formannen ledet møtet. Der var 51 medlemmer til stede.

1. Referat fra forrige møte ble opplest og vedtatt.
2. Formannen redegjorde for den fra Forbundet tilsendte plan over Håndboken, Norges frimerker 1854—1946.
3. Referert skrivelse fra Forbundet om at det nåværende forbundsstyre blir stående 1 år til.
4. Kåseri ved Georg M. Olsen om: Offentlig sak, serier 1933—1934—1937 og vannmerkets stilling i disse.
5. Bibliotekaren foreslo at all litteraturen burde innbindes. Han hadde også konferert med en snekker om bokskap. Hans forslag ble vedtatt.

*

Tirsdag den 3. april 1945 holdt klubben sitt 62. medlemsmøte i Håndverkeren.

Formannen ledet møtet. Der var 52 medlemmer til stede og møtelokalet var helt sprenget.

Referat fra 61. medlemsmøte ble opplest og godkjent. Den fra Forbundet tilsendte plan for Håndboken «Norges Frimerker 1854—1946» var gjennomgått av medlemmene og ingen hadde noe å bemerke til denne.

Da der til de siste møter har vært et kolossalt fram-møte av juniorer, ble det besluttet å dele møtene igjen slik at juniorene møter kl. 18,00 og seniorene kl. 19,30. Formannen leste en artikkel fra «Frimerke-Nytt» om Bertr. C. Middelthun.

Til slutt fikk vi et interessant kåseri av Georg M. Olsen: Om øre-utgavene 1875—1877, 5 øre nr. 24. Hans korte kåserier er meget interessante og høster alltid bifall.

*

Tirsdag 17. april holdt klubben sitt 63. medlemsmøte i Håndverkeren.

På grunn av at junior- og senioravdelingen møtte hver for seg, var senioresnes møte denne gang bare besøkt av 18 medlemmer.

Møtet var denne gang anlagt som et lite festmøte i anledning av klubbens 4-årsdag 22. april.

1. Referat fra forrige møte ble opplest og godkjent.
2. Div. skrivelser fra forskjellige bytteforbindelser ble opplest samt fra Forbundet som meddelte at Bjørn Førland, Moss, var oppført på «Svartelisten».
3. Kåseri av Georg M. Olsen om «Tema-samling». Han demonstrerte en samling Norge som var meget pent oppsatt og han fikk megen anerkjennelse for denne. Til slutt foreslo han en liten konkurranse i løpet av sommeren.
4. Oversikt ved sekretæren i anledning av konkurransen om klubbmerket. Det var innlevert 19 utkast hvorav mange var meget gode. Disse utkast var framlagt på dette møtet slik at medlemmene selv kunne bedømme dem. Utkastene var allerede på forhånd bedømt av 3 utenbys filatelister (kunstnere) og 2 innenbys, den ene filatelist og den annen gullsmed. Det morsomme var at medlemmene bedømte de 2 beste utkast overensstemmende med den bedømmelse som var foretatt på forhånd.

Delte deretter ut premiene og gratulerte formannen med 1. premie.

1. premie: Jens Martinsen for utkast: hjørnene av Norge nr. 1 og Sarpsborg ringstempel 256.

2. premie: Henry W. Berntsen for utkast: Sveiserstempel.

Ved den etterfølgende 1/2-landsøl talte Georg M. Olsen i anledning av klubbens 4-årsdag. Han kom samtidig inn på sitt til styret innleverte forslag om en orden for klubben og håpet at dette ville være i orden til 5-årsdagen i 1946.

*

Klubben holdt sitt 64. medlemsmøte i Håndverkeren tirsdag den 1. mai 1945. 15 medlemmer var til stede. Formannen ledet møtet.

1. Protokoll fra 63. medlemsmøte ble referert og godkjent.
2. Formannen refererte en del nyheter som var kommet.
3. Kåseri av klubbens medlem hr. Eftedal om en av Europas minste stater «Andorra». Man fikk et meget interessant kåseri. Medlemmene fulgte interessert med, så det viser seg at også andre emner enn frimerker interesserer.
4. Et av medlemmene, Anker Andersen, viste fram en del merker fra 1898—1909 og påpekte forskjellige ting som ikke står oppført i Norges-katalogen.

*

Tirsdag den 15. mai holdt klubben sitt første etter freden i Håndverkeren. 11 medlemmer var til stede. Formannen ledet møtet.

1. Protokoll fra 64. medlemsmøte ble opplest og godkjent.
2. Formannen minnet om de mange kampår og nevnte ved anledningen at 2 av medlemmene hadde vært arrestert. Den ene, lærer Eftedal, som sammen med lærerne måtte ta turen til Kirkenes. Da tyskerne ransaket huset hans, ble han fratstjålet sin Norges-samling og Skandinavia-samling. Den annen var elektriker, Arne Gyllensten, som har sittet på Grini til freden kom. Det ble 15 måneder.
3. Det ble referert en melding fra Poststyret om de N.S.-frimerkene som var ugyldige.
4. Eftedal fortalte nå om sin arrestasjon og reise til Kirkenes. Kåseriet varte vel en time, men det var så interessant at vi kunne gjerne ha sittet hele kvelden og bare hørt ham fortelle. For den kunsten kan han.
5. Formannen ønsket nå medlemmene en god sommerferie og vel møtt igjen til høsten.

Sekretæren.

Medlems-annonser.

På denne plass kan medlemmer få innrykket annonser på inntil 5 petittlinjer for kr. 3,00, som må betales ved bestillingen.

Førstedagsbrev, blokker, luftpostbrev o. s. v. selges. Liste sendes gratis. Henv.

Tom Kallevig, Madserud alle 33, Oslo.

Norske frimerker etter 1930 ønskes kjøpt for bytte med utlandet. Har spesielt interesse av «løve-krone-merkene» brukt og Redningsmerkene.

H. Salvesen jr., Parkveien 47 b, Oslo.

Ønsker frimerkebytte med rinnske og svenske samlere, helst i alder 25—35 år. Gir i bytte norske og danske merker. Basis Afa 1945. Svarer alle forespørsler.

Jørgen Sorgendal, Lillhammer.

Utvalgshefter fra hele verden sendes på forlangende. Franker filatelistisk. Henv.

Tom Kallevig, Madserud alle 33, Oslo.

360 bland. danske frim fra 1930—45. Kat. verdi Melbye kr. 170.00, selges under ett eller delt for kr. 100.—

Birger M. Wathne, Borhaug p. å.

Jeg kjøper filatelistiske tidsskrifter fra England, Frankrike, U. S. A. og andre oversjøiske land. Tilbud til

Lars Vølstad, Sandnes.

Cape of Good Hope. Det berømte feiltrykk «One Penny blå» (istedet for rød) er tilsalgs. Merket er brukt, har litt knappe kanter og er reparert i et hjørne. Verdi etter Y. & T. 1944 400 000.00. Desuten selges Falkland Islands nr 1, St. Vincent nr. 1 c (2 dårlige hjørner), Turks Islands nr. 4, New South Wales nr 16 og 17 a samt U. S. A. nr 1 og nummer 5. Nr. etter Senf 1942. Interesserte bes innsende:

Billet mrk. «7850» til dette blads eksped.

Kan noen skaffe meg hybel i Oslo straks eller i nærmeste fremtid?

POSTEKSP. JØRGEN SILJAN

Postverkets Frimerkesalg til samlere, Oslo.

En Norgessamling ca. kr.1200 (Melbye 1945), en Skandinaviasamling ca. kr. 1500 (Melbye 1945), en Belgiasamling ca. kr. 750, tilsalgs under et eller opstykket.

Bill. mrk. 7845, til dette blads eksped.

Godt utvalg i FRIMERKER

ALF EIDE

KRISTIAN AUGUSTSGATE 9, OSLO

Autorisert frimerkehandler.

Litt av hvert:

Belgien, 1944 Tuberkulose	x(8)	18.00
B. & Mähren, 1943 Heydrich	x(1)	9.75
Finnland, 1945 Røde kors	x(4)	2.75
« « Sport	x(5)	4.50
Karelen, 1922, 1/15, 0.05, 25 Mk.	x	110.00
1 Zone, 1920, 1/14, Slesvig, overtr.	x	72.00
Grekenland, 1942/3, Senf 525/33,		
2 - 200 Dr., 500, 1000, 2000 Dr.	o	17.00
Island, 1933, 167/70 Velgjørenhet	x	12.00
« 1938, 202/4 Universitetet	o	16.50
« 1945, 10, 25, 1 kr., 10 kr.	x	57.00
Norge 1930, Nordkapp I	x(3)	115.00
« 1941, Universitet og Leg.	x å	21.00
« 1945, 5 og 10 ø. kurs m.		
hvit horisont. hvit mel.rom		
pr. par x 1.00, pr. 4 bl.	x	2.00
Holland, 1928, 213/14 Luftpost	x	5.50
« 1938, 297/300 Barnefors.	o	3.75
« 1937, 304/7 Velgjørenhet	o	3.75
« 1938, 313/17 «	o	3.75
« « 321/25 Barnefors.	o	3.75
« 1941, 373/7 Velgjørenhet	o	3.30
« « 398/402 Barnefors.	o	2.40
Sverige, 1945, Pressen 300 år,		
4 stk. kpl.	x	4.50
« « Røde Kors, 3 st. kp.x		3.60
Ungarn, 1941, 609/12 Luftfond	x	22.00

x betyr ubrukt, o betyr brukt. Porto ekstra. Levering mot forskuddsbetaling eller oppkrav.

A. JENSENS FRIMERKEFORRETNING
Thv. Meyersgt. 61. Oslo - Telefon 70 102

Autorisert frimerkehandler.

Et begrenset parti original Dansk Afa 1945 ankommet. 424 sider med over 5000 illustrasjoner. Pris kun kr. 9.— pr. stk. Prisliste 1945 gratis og franko på forlangende.

Ludvigsen & Pettersen
SANDNES

Autorisert frimerkehandler.

norsk FILATELISTISK TIDSSKRIFT

Utgitt av: NORSK FILATELISTFORBUND

Forbundets formann: Dr. Per Gellein,
Holmenkollvegen 10, Smestad.

Ansvarlig redaktør: Jarle O. Stensdal,
Postboks 46, Høvik.

Forretningsfører: Hans E. Matfeld,
Nytorget 5, Oslo.

Abonnement: Innenlands kr. 5,— pr. år.
Til utlandet kr. 7,— pr. år.

Annonsepriser: $\frac{1}{4}$ side kr. 25,—, $\frac{1}{8}$ side
kr. 13,—, $\frac{1}{16}$ side kr. 7,—.

Post angående annonser og abonnement sendes til forretningsføreren, Nytorget 5, Oslo.

Abonnement

på

NORSK FILATELISTISK TIDSSKRIFT

kan nå tegnes på alle
landets postkontorer.

Abonnementspris: kr. 5,— pr. år,
til utlandet: » 7,— » »

Henvendelser ang. annonser rettes
til forretningsføreren

H. E. Matfeld - Nytorget 5, Oslo

De riktige priser

finner De alltid i mine utvalg som sendes samlere uten kjøpetvang.

De riktige priser

finner De også når De har noe å selge. Event. bytte.

Holms Frimerkehandel
ÅLESUND

Autorisert frimerkehandler.

Alle slags

trykksaker

utføres rimelig og pent

**RAMBÆKS
TRYKKERI**

TOLLBODGATEN 2
TELEFON 24826
OSLO

Friko-Mytt

Vel møtt etter ferien.

Så kan vi ta fatt igjen etter en forhåpentlig vellykket ferie. Solskinn har det visst vært over hele landet og varmen har vært så sterk i år i Oslo, at gummien på frimerkene har vært i fare for å smelte. Men nå er vi altså i begynnelsen av september og klar til å ta fatt igjen med filatelen for full fres.

Filateli ja. Nå går vi inn i en ny tid også for filetalens vedkommende. Spekulantene har vel nå gjort unna det grøveste av sitt ødeleggelsesverk, så det eneste som står igjen nå er at de vil brenne fingertuppene sine ganske ettertrykkelig. Vårt håp er at alle de almindelige og virkelige samlere nå skal få sin sjangse.

Vi har våre planer også for den sesong som står foran oss, men kan ikke røbe

noe foreløpig. Vi kan meddele foreløpig at tilleggsblad til vårt album kommer om ikke så lenge.

Samleesker for tidsskriftet.

Til tross for at eskene er dyre har de fått stor avsetning og vi har måttet bestille ny forsyning. La ikke Deres nummer av Norsk eller Nordisk Filatelistisk Tidsskrift ligge å flyte, men kjøp en samleeske snarest. Den sendes mot postoppkrav og prisen er kr. 3.95 + oppkravet.

Pinsetter.

Vi har fått endel pinsetter, men lageret er ikke ubegrenset. Prisen er kr. 4.85 som sendes mot postoppkrav.

FRIMERKEKOMPANIET

Tollbugt. 4, Boks 684, Oslo — Tlf. 25 052

Postgiro 100.57 — Telegr.adr.: „Stamps“

Autorisert frimerkehandler.